zumag

Časopis študentov Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku
Ročník VII. Číslo 2 (marec 2010) Cena: 0,50 €

Umelec musí mať horúce srdce pre svojich nasledovníkov

zumag.indd 1 19. 3. 2010 14:07:11

Na konci strednej školy som absolvovala jednu recitačnú súťaž. A tam sedel aj on. Nízky šarmantný pán, čo počúval môj prednes za porotcovskými lavicami Gymnázia sv. Andreja. Sústredený pohľad, palec pod bradou, zohnutý ukazovák podopieral nos. Po vyhodnotení ma zastavil a spýtal sa: „Na akú vysokú plánujete, Marcelka?“ Mojím snom bola medicína, a tak odpoveď bola jednoznačná. On sa mi však uprene zadíval do očí a povedal: „Vy patríte na žurnalistiku!“

Dnes som skutočne študentkou žurnalistiky a život sa mi zmenil vďaka docentovi Imrichovi Vaškovi. Nezabudnem na to, ako zargumentoval moje misionárske sklony: „Veď liečiť môžete aj slovami!“ Zavše ma potom stretával na chodbe katedry a svoje bohaté vnútro mi priehrštím ponúkal. Ako komukoľvek inému. Bol človekom, ktorý dokázal očariť. Nie košeľou, či naleštenými topánkami. On voňal. Milotou, porozumením, dôstojnosťou. Voňal láskou k človeku, ktorá pramenila z jeho vzťahu k prírode, k slovu, či k Zuzane. Katolícka univerzita v ňom dostala ten najlepší ľudský základný kameň. Pilier pokorného odborníka, ktorý vedel, čo chce. Dovolím si tvrdiť, že práve vďaka nemu sa stala univerzita Univerzitou. On jej dal hĺbku viery, šírku úsmevu a výšku ľudskosti. Nečudo, že ho zrovnávajú s patrónom umelcov, s talianskym Fra Angelicom. Veď vo svojej veľkosti obaja túžili zostať jednoduchými, aby boli vďaka blízkosti k človeku bližšie k Bohu. Zrak mi padá na jednoduchú usmiatu fotografiu. Akoby som opäť videla toho nášho pána dekana. Vždy pripraveného na kus reči, vždy úctivého, vždy pracujúceho v prospech študentov. Myslel na všetko. Vybavil priestory, aby sme mali kde študovať, kde hlavu skloniť, kde čo-to zobnúť, len aby nám dobre bolo. Zvolával akademické kapacity z domova i zo sveta pre pozdvihnutie ducha mladej univerzity. Túžil vychovať vlastných prednášajúcich docentov a profesorov. A to všetko sa mu podarilo. Svoje životné poslanie naozaj dotiahol do konca. Za každú stotinku sekundy, ktorú nám venoval, dokážem byť len vďačná. Veď to predsa nemusel...

Marcela Jankovičová

Zumag – časopis študentov Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku
Mesačník. Ročník VII. Číslo 2 (marec 2010) Cena: 0,50 €

Šéfredaktorka: Elena Bartošová. **Zástupca šéfredaktorky:** Michal Hricko.
Redaktori: Marek Balický, Matej Baránek, Alena Belanová, Ján Debnár, Mária Drozdová, Mária Fábryová, Ivana Fedorková, Veronika Folentová, Oľga Gluštíková, Milan Gončár, Ján Hacek, Igor Hažík, Petra Janeková, Tomáš Ilečko, Marcela Jankovičová, Nikola Jelínková, Michal Klein, Katarína Kočanová, Miroslava Komorová, Katarína Kováčiková, Michaela Kušnírová, Natália Labudová, Jozef Mikuš, Lórant Paugsch, Katarína Petríková, Katarína Poliaková, Juraj Pohlod, Katarína Pribulová, Lenka Ptáčková, Veronika Surová, Mariana Šarpatakyová, brat šavol, Júlia Ščepáková, Erika Zaťkovičová, Ľuboš Ledvoruch.
Grafika: Ondrej Šomodi. **Obálka:** Reprodukcia maľby Sunflowers – Vincent van Gogh. Upravili: Juraj Pohlod, Ondrej Šomodi.
Jazyková korektúra: Jela Kehoe, Albert Kulla, Katarína Markovičová, Daniel Markovič.
Editori: Jana Maršalová, Filip Struhárik. **Karikatúra:** Ľudovít Timko. **Portréty a komiks:** Ivana Chmúrová.

Indexy sa budú rušiť, vraj už v septembri

Používanie indexov by sa pravdepodobne malo od budúceho akademického roka zrušiť. Podľa slov hovorcu Katolíckej univerzity v Ružomberku (KU) Vladimíra Buznu je príčinou plánovaného zrušenia indexov „úsilie o zjednodušenie administratívy a snaha prispôsobiť sa novým trendom informatizácie". Dodáva, že tento akademický rok sú indexy ešte nevyhnutné pre niektoré z fakúlt. Dôvodom je tradícia a postupný prechod na nový akademický informačný systém - Abakus.

Pre väčšinu fakúlt majú však indexy už len informatívny charakter. Podľa vedúcej študijného oddelenia Filozofickej fakulty KU Lotty Mižíkovej sú smerodajné tie informácie, ktoré sú zapísané v Abakuse: „Ani študenti už nemajú všetky známky zapísané v indexoch. Pre nás by bolo jednoznačne výhodnejšie a menej komplikované, ak by sa zrušili." Povinnosťou skúšajúceho je prioritné zapísanie známok do Abakusu, a to najneskôr do troch pracovných dní. Informačný systém je podľa slov hovorcu „bezpečný a dôsledný". Informácie, ktoré sa doň vkladajú, sú priebežne každý deň zálohované. Z toho dôvodu je nepravdepodobné, aby sa z neho údaje stratili alebo vymazali.

(mk)

Do investigatívnej žurnalistiky autocenzúra nepatrí

Novinári neslúžia verejnosti len ako podávatelia aktuálnych informácií. Mali by byť zároveň kontrolórmi verejnej moci. O tom, že novinári sú skutočne strážnymi psami spoločnosti, diskutovali 17. marca na akademickej pôde FF KU zástupcovia Transparency International Slovakia (TIS) Martina Kubániová a Ivan Rončák. „Médiá majú dôležitú úlohu pri kontrole moci," začína bývalá redaktorka relácie Čierny Peter vysielaného na TA3. Zdôrazňuje, že okrem iného upozorňujú aj na korupciu vo verejnom sektore. Tento problém považuje za najzávažnejší.

Investigatívna novinárka vysvetľovala poslanie žurnalistu na základe svojich dlhoročných skúseností. „Nezabúdajte, verejný činiteľ má obmedzené právo na súkromie," upozorňuje. Práve tento fakt pomôže reportérovi získavať množstvo dôležitých informácií. Niekedy sa jeho práca nemusí stretnúť s pochopením. Redaktor však musí spoločnosti vysvetľovať nielen čo sa deje, ale hlavne ako sa to robí. Ako najlepšie pomocné prostriedky uviedla Zákon o slobode informácií, Zákon o obecnom zriadení či Zákon o verejnom obstarávaní. „Často lokálna žurnalistika zohráva významnú úlohu pri práci novinára," dodáva Kubániová.

(pj)

Oslava 10. narodenín KU plná darčekov!

Nedeľa Katolíckej univerzity v Ružomberku (KU), pastiersky list biskupov, zbierka na podporu rozvoja univerzity, či Kluby priateľov KU vo farnostiach. To všetko sú januárové darčeky, ktoré majú napomôcť napredovaniu našej univerzity pri príležitosti jej 10. narodenín.

Posledná nedeľa v januári bude každoročne Nedeľou KU. Rozhodla o tom Konferencia biskupov Slovenska počas svojho zasadnutia na Donovaloch koncom októbra minulého roku. V nedeľu 24. januára si preto veriaci vo všetkých kostoloch na Slovensku vypočuli pastiersky list biskupov o KU. Ten obsahoval i výzvu na finančnú zbierku, z ktorej peniaze poputujú na výstavbu novej univerzitnej knižnice. „Dúfame, že srdcom Katolíckej univerzity bude moderná knižnica, ktorá bude slúžiť nielen študentom a pedagógom, ale vďaka digitalizácii aj celej Katolíckej cirkvi na Slovensku, ako aj Slovákom na celom svete," písali v pastierskom liste otcovia biskupi. V nedeľu 31. januára tak veriaci prispeli na činnosť a ďalší rozvoj univerzity v celoslovenskej zbierke. Neváhali však ani študenti KU a počas popolcovej stredy 17. februára na oplátku poďakovali týmto veriacim prostredníctvom celodennej adorácie. „Budeme veľmi vďační všetkým, ktorí podporia našu univerzitu dobrým slovom či korunkou," zdôraznil aj rektor KU, Tadeusz Zasępa. Dúfame preto, že naša univerzita ku svojmu 10. výročiu dostane v najbližšej dobe aj ďalší darček – základný kameň novej knižnice.

(og, foto: ff.ku.sk)

ISIC-om sa už v školskom bufete platiť nedá

Medzinárodný preukaz študentov ISIC, používaný na našej univerzite už šiesty rok, neumožňuje od zimného semestra využiť príspevok na stravovanie v školskom bufete. Ministerstvo školstva (MŠ) minulý rok ustanovilo zákon, ktorým sa dotácia obmedzuje len na jedno teplé jedlo počas dňa. Bufet nespĺňa kritérium podávania varenej stravy, preto v ňom študenti už nemôžu za potraviny platiť ISIC kartou. Podľa vyjadrenia prevádzkovateľa multifunkčných preukazov Róberta Lukáča je „na ISIC možné nahrávať rôzne funkcie. Jednou z nich je tzv. „peňaženka študenta". Tá sa dá využívať jedine v školskej jedálni." Ľubomír Kostroš, riaditeľ Ubytovacieho a stravovacieho zariadenia, hovorí, že podľa metodiky rozpisu dotácií stanovenej MŠ je príspevok na jedno jedlo vo výške 1,- €. Využiť ho možno iba v prípade, keď je hodnota jedla minimálne 1,5 €. V metodike sa taktiež píše, že príspevok sa poskytuje na stravovanie a nie je možné ho využiť pri nákupe iného tovaru.

(nl, kk)

Alfa kurz - je v živote niečo viac?

Víta ma niekoľko pekne vyzdobených stolov. Dostávam menovku a usádzam sa k stolu číslo štyri. O pár minút začína Alfa kurz. Dozvedám sa, že by tu malo byť až okolo sto ľudí.

Názov kurzu je veľmi nezvyčajný. V mnohých evokuje určitý začiatok a je to tak. Je to kurz začiatočníka, ktorý odpovedá na najzákladnejšie otázky viery. Pochádza z evanjelického prostredia v Anglicku, no v súčasnosti je rozšírený hlavne medzi katolíkmi. Do akcie sa ich už zapojilo 11 miliónov. Je zameraný na rôzne skupiny, akými sú vysokoškoláci, manželia, pracujúci, no poznajú ho dokonca aj vo vojenskom prostredí. Alfa kurz je kurz o hľadaní zmyslu života. Desať stretnutí s cieľom položiť si základnú otázku: Ide o oživenie či zapálenie viery? Jeden z organizátorov, otec Róbert Slotka, vysvetľuje jeho zámer: „Už dlhšie sme rozmýšľali, akým spôsobom osloviť študentov, ktorí navštevujú UPaC, ale aj tých, ktorí sem nevedia trafiť."

Začíname! Pán Púček nás srdečne víta. Následne vystupujú hlavní aktéri Marián a Janko. Na Slovensku patria medzi prvých ľudí, ktorí sa s týmto kurzom stretli.Po oboznámení s priebehom kurzu prichádza večera. Nie však hocijaká. Vzduchom sa šíri vôňa kung-pao. Každý si naberá hojne, no tu nastáva malinký problém. Nemáme nič, čím by sme to zjedli. Dozvedáme sa, že jesť máme rukami a tak, či sme chceli, či nie, naše prsty sa ocitli v tanieri. Po výdatnej večeri a vyčistení rúk nasleduje modlitba. Spoločne spevom chválime Pána, ďakujeme mu, že tu môžeme byť, ďakujeme za ľudí stojacich okolo nás a za mnoho iných vecí.

Prichádza hlavný bod programu, a to predstavenie tém. Prvé stretnutie Alfa kurzu je zamerané na otázku: „Je kresťanstvo nudné, NEpravdivé, NEaktuálne?" Animátor Janko tému približuje veľmi pútavo. „Prázdne miesto v nás dokáže vyplniť len Boh. Ten, kto žiadne prázdno necíti, nevie, že existuje niečo viac." A to viac je práve Boh. Počúvam príbeh o babke, ktorá nadšene sleduje v televízii Superstar. Je šťastná, aj keď má v obývačke taký televízor, ktorý som pred mesiacom videla v múzeu. Aká šťastná by bola, keby tam mala plazmu. „Často je to tak aj s nami. Sme spokojní, lebo si neuvedomujeme, že existuje niečo viac. A to viac je Boh," prihovára sa Janko. Po prednáške sa každá skupinka venuje rozhovoru o vypočutých slovách. Miestnosť akoby sa premenila na úľ. Po vyčerpaní námetov na rozhovor sa obohatení o nové kamarátstva, myšlienky a poznatky poberáme na internáty, priváty alebo domov s nádejou a radosťou, že sa takto stretneme ešte deväťkrát. A ako sa sem dostal Dušan Žovák, ktorý je jedným z účastníkov? „Priviedli ma sem kamaráti, vôbec som nevedel, o čom to bude. Keď som sem išiel, nemal som žiadne očakávania, ale páčilo sa mi tu a chcel by som prísť aj nabudúce. Je dobré, že sa niečo také na univerzite koná," hovorí po prvom stretnutí.

V čase, keď držíte v rukách náš časopis, Alfa kurz má za sebou ďalšie dve stretnutia. Účastníkom prajem čo najviac odpovedí na ich otázky a my ostatní nezabúdajme, že je tu niečo viac!

TEXT: Veronika Surová
FOTO: autorka

Mučeník v pastoračnom centre

Každé Univerzitné pastoračné centrum má svojho patróna. Patrónom toho nášho je spišský biskup Ján Vojtaššák. Rodák z malej dedinky Zakamenné už oslovil srdcia mnohých ľudí.

Ján sa narodil 14. novembra 1877. Už od detstva bol vychovávaný v kresťanskom duchu. Jeho ujo, kňaz v Stankovanoch, ho pripravil na kňazskú dráhu a kariéra budúceho spišského biskupa sa začala. Ako kaplán pôsobil na viacerých miestach, či už to boli Bijacovce, Podvlk, Tvrdošín alebo Veličná. Vo všetkých farnostiach zanechal ľudí, ktorí ostali posilnení jeho vierou. V roku 1921 sa stal spišským biskupom. Bol tiež podpredsedom Štátnej rady SR, redaktorom časopisu Svätá rodina, rektorom v kňazskom seminári na Spiši. Viacnásobne internovaný, väznený, týraný. Umrel ďaleko od svojej rodiny v českých Říčanoch pri Prahe.

V súčasnosti prebieha proces beatifikácie. Sprevádza ju množstvo nezodpovedaných otázok ohľadom antisemitizmu nášho patróna. Napriek tomu nám môže byť vzorom v trpezlivosti, pokore, no hlavne v odovzdanosti sa do Božej vôle.

Dôvodom výberu práve tohto patróna pre naše UPaC je fakt, „že Ján Vojtaššák bol biskupom Spišskej diecézy. Je to postava, ktorá je blízka našej diecéze a súvisí tiež s procesom blahorečenia," uviedol otec Róbert Slotka.

TEXT: Veronika Surová
FOTO: http://tiny.cc/v1Zgz

Už aj UPaC?!

Aj naše Univerzitné pastoračné centrum sa zaregistrovalo do sociálnej siete Facebook. V čase uzávierky malo 259 priateľov. Je to dôkaz toho, že evanjelizovať sa dá aj prostredníctvom internetu. Stačí len navštíviť nástenku UPaC na Facebooku a uvidíme, aké akcie chystá v najbližšej dobe, ďalej rôzne zamyslenia či zaujímavé odkazy. Ich statusy už mnohých povzbudili a navodili im dobrú náladu.Neváhajte! Ak chcete vedieť, čo „úpecéčko" chystá, stačí si ho pridať k priateľom a navštíviť nástenku. Okrem portálu Facebook sa nové informácie o pastoračnom centre dozviete aj na webovej stránke upac.sk.

TEXT: Veronika Surová

Také sú srdcia umelcov

Slovo. Hudba. Maľba.
Umenie.
Viera.
Spája ich umenie a viera...

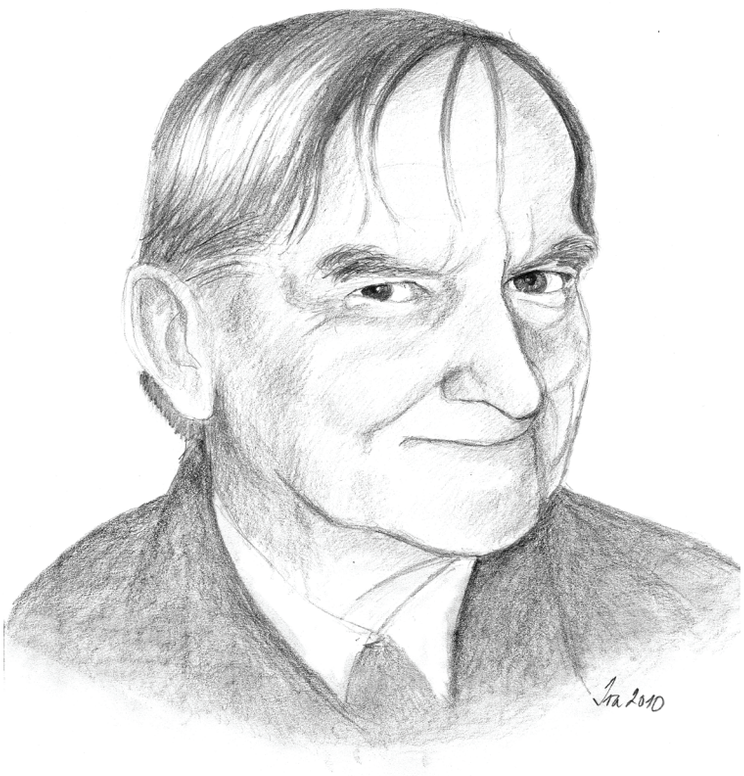

Holandský impresionistický maliar Vincent van Gogh povedal, že umelec nemusí byť kňazom, no musí mať horúce srdce pre svojich nasledovníkov. Fra Angelico bol kňazom a dominikánskym rehoľníkom zároveň, Imrich Vaško bol pedagógom a otcom. Obaja boli umelcami, obaja verili a srdcia oboch boli horúce pre všetkých naokolo.

Kým sa mladý Talian Guido di Pietro rozhodol stať kňazom a prijať meno Giovanni da Fiesole, žil si svoj bežný život. Údajne pochádzal z bohatej rodiny a keď sa stal dominikánom a vstúpil do kláštora San Domenico vo Fiesole, začali ho oslovovať Fra Angelico. Oproti ostatným rehoľníkom sa však dominikán svojmu duchovnému povolaniu chcel venovať trochu ináč. Najprv bol koloristom misálov a iných náboženských kníh, neskôr začal maľovať oltáre. Nová generácia maliarov vrátane neho dostala v polovici 15. storočia šancu. Maliar sa stal v Ríme uznávaným majstrom. Okrem obrazov maľoval kaplnky

a jeho tvorbou bol očarený aj pápež Ján Pavol II., ktorý ho v roku 1982 vyhlásil za blahoslaveného. O dva roky neskôr bol vyhlásený za patróna kresťanských umelcov. Odtiaľto pochádza ocenenie udeľované každoročne aj u nás za prínos do kultúry.

Nepochybne aj život poeta Vaška bol pestrý a zaujímavý. Čo však stojí za väčšiu zmienku, je jeho krásne vnútro. Maliar van Gogh mal skutočne pravdu, keď vravel, že u umelca je dôležité predovšetkým jeho srdce. Tak ako Fra Angelico, aj náš dekan Imrich Vaško bol zaslúžilým umelcom, a to nemusel byť ani duchovným. A v istom zmysle ním možno aj bol... Prečo ináč by ho ľudia z jeho okolia vnímali ako Božieho muža? Nikto sa spontánne nedokázal dať do reči so študentmi stojacimi na chodbách tak ako on. Mal vo zvyku ukloniť sa okoloidúcim, vždy s úsmevom na tvári. Imrich Vaško dokázal svojím krásnym vnútrom liečiť a robil to preto, lebo chcel. Liečil svojou prítomnosťou, humánnym prístupom a napokon aj slovom... umením.

Obaja boli umelci, obaja slúžili iným počas celého svojho života. Nástrojom patróna kresťanských umelcov Fra Angelica bol štetec, nástrojom nášho dekana bolo vľúdne slovo. A práve jedno z mnohých hesiel dominikánov znie Verbo et Exemplo - Slovom aj príkladom. Od Otca prišiel a k svojmu Otcovi sa vrátil. Odišiel nenápadne a v tichosti tam, kde sa stretávajú horúce srdcia umelcov... v raji.

TEXT: Elena Bartošová

ZDROJE: newadvent.org, middle-ages.org.uk

Imrich Vaško... v spomienkach

Posledných desať rokov zasvätil Imrich Vaško začínajúcej univerzite. „Ako fyzik som sa často držal pri zemi a on ako básnik ma ťahal k vyšším métam. S radosťou som sledoval, ako uskutočňoval svoje smelé plány, napriek skromným podmienkam, v ktorých sa univerzita nachádzala," spomína bývalý rektor Katolíckej univerzity Jozef Ďurček. Imrich Vaško našiel na Liptove druhú mladosť. „Ružomberok mal vždy atmosféru," opakoval slová svojho veľkého priateľa Milana Rúfusa. Vydania diela Milan Rúfus/Malé resumé, ktorému sa venoval v poslednom období, sa už nedočkal. „Rúfusova smrť v januári 2009 ho silno zasiahla. Aj keď to nedával najavo, veľmi trpel jeho odchodom. Možno aj táto strata sa odrazila na jeho zdravotnom stave," hovorí Anton Lauček z Katedry slovenského jazyka a literatúry, ktorý niekoľko rokov sedel s Vaškom v jednom kabinete.

Zomrel 9. februára. Na výročie narodenín svojej Zuzany.
(úryvok z Nekrológu Imricha Vaška, ktorý napísal jeho bývalý študent Imrich Gazda)

Mgr. Petra Humajová, absolventka FF KU:

Pán dekan sa rád delil s ostatnými – o vedomosti, životnú múdrosť i duchovnú hĺbku. Existovalo u neho niekoľko večných, nevyčerpateľných tém: rodné Ondrašovce, manželka Zuzana, poézia, Milan Rúfus a na prvom mieste Boh ako ten, ktorý stál za tým všetkým. Nestretla som v živote človeka, ktorý by mal toľko úcty k druhým, ako on. Či to bola obyčajná študentka, upratovačka či vrátnička, vždy stála v strede jeho záujmu. Jeho prednášky neboli presýtené informáciami, ale životnou múdrosťou, v jeho slovách neprevládali termíny, ale metafory. Študenti mu už za tie roky dali iné meno, než nosil doteraz. Imrich Vaško sa stal „Jánom Pavlom II. Katolíckej univerzity".

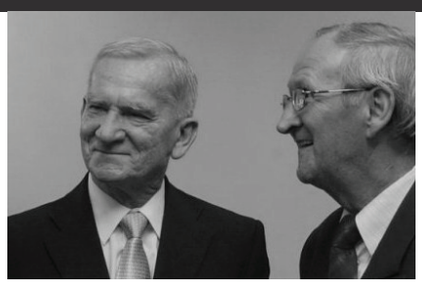

Prof. Tadeusz Zasępa, PhD., rektor KU:

S pánom dekanom Imrichom Vaškom som sa spoznal ako pedagóg, keď som v roku 2001 prišiel do Ružomberka prednášať. Jeho entuziazmus a sila, aktivita, odhodlanosť, s akou stál na čele fakulty, ma nadchýnala. Zakaždým ma prijal s otvorenou náručou, našiel si čas na rozhovor, bol príkladom ľudskosti a pokory. Keď si na neho spomeniem, vždy mi napadne svieca. Viete, svieca horí, odovzdáva teplo a svetlo napriek tomu, že z nej ubúda. Ona sa rozdáva. Plameň sviece postupne dohasne, lebo sa stratí jej telo, ale teplo ostáva. Pán dekan Vaško bol sviecou, ktorá svietila, vyžarovala ľudskosť, lásku a nádej navôkol. Rozdával sa, aby iní mohli prijímať. Odišiel od nás dobrý, múdry a svätý človek, profesor, ktorý nám bude pomáhať z neba.

Prof. PhDr. Jozef Mlacek, CSc., vedúci Katedry žurnalistiky:

Keď som pri sedemdesiatke vtedajšieho pána dekana a svojho vzácneho priateľa Imricha Vaška i pri ďakovnej sv. omši na konci jeho dekanského pôsobenia vyslovoval v mene zamestnancov FF KU aj v mene svojom želania dobrého zdravia a všetkého dobrého do budúcich rokov, nemohol som a nemohli sme tušiť, že Pán času rozhodol ináč. Aj pri zhoršujúcich sa správach o zdravotnom stave pána dekana vždy ešte ostávala iskierka nádeje. Tú v nás živil jeho neutíchajúci záujem o vlastný odbor, o fakultu a univerzitu a najmä o ľudí na nej a okolo nej. Teraz s pokorou prijímame správu o jeho skone. Nádej však ostáva, nádej, že Pán Boh bohato odmení všetko to dobro, čo milý Imriško štedro rozdával v kruhu svojej rodiny, priateľov a známych, v kruhu spolupracovníkov a študentov. Uchovajme si pamiatku statočného a svojmu presvedčeniu vždy verného človeka, vynikajúceho literárneho bádateľa a tvorcu, obetavého budovateľa aj ochrancu Katolíckej univerzity a jej Filozofickej fakulty. Nech mu je rodná zem ľahká!

Mgr. Monika Kekeliaková, PhD., vedecko-pedagogická pracovníčka:

Pán dekan Imrich Vaško sa stal pre mňa ako nadriadený príkladom priameho jednania, úprimnosti, srdečnosti, otvorenej mysle, ústretovosti a obetavosti. Veľmi mu záležalo na rozhojňovaní kresťanského kultúrneho dedičstva, najmä cez odkaz Ladislava Hanusa. Pán dekan mal dar príjemného a kultivovaného rečového prejavu, z ktorého presvitali entuziazmus, ľudskosť a odborná rozhľadenosť. Atmosféra ním moderovaných literárnych podujatí získavala atribút dôstojnosti a nesnobskosti. Sympatické je Vaškovo akcentovanie básne ako tajomstva a umeleckého i ľudského zápasu básnika o presah ponad seba. O poézii zmýšľal vznešene, vstupoval do nej priam rúfusovsky, t. j. s čistým srdcom a na kolenách.

Andrej Vaško, syn doc. Imricha Vaška:

Mám jednu výhodu, ktorú zrejme na tomto svete nemá nikto. Okrem všetkých atribútov, ja jediný môžem povedať, že to bol môj otec. Bol som jeho jediný syn, takže sme mali samozrejme otcovsko-synovský vzťah, ktorý bol vždy krásny. Mal som ho neskutočne rád. Posledný rok, polrok, týždne a dni sme spolu boli nonstop, ako sa len dalo a boli to ťažké chvíle, no zároveň i obrovské poučenie: ako sa s tým všetkým dokázal postupne vyrovnať, ako spokojne s úsmevom, bez bolestí odišiel... Sedel som pri ňom, držal ho za ruku. Vedel som, že keby mohol, všetkým, ktorých mal rád, by ešte poslednú sekundu povedal: Objímam si Vás! Všetkých Vás pozdravujem!

TEXT: Oľga Gluštíková, Petra Janeková
ZDROJ: Imrich Gazda
FOTO: ku.sk

Z pera Vaškovcov...

Pantum nádeje

Nová jar piesňou zazneje
farbami dúhy, cez kvety.
Nastal čas našej nádeje,
kráča nám v Trojdní v ústrety.

Farbami dúhy, cez kvety
Boh – Tvorca krášli tento svet.
Kňaz zlato-bielo odetý
prináša svetlo Jeho viet.

Boh – Tvorca krášli tento svet...
Dá jas pre klas i pre ľudí.
Učí nás hľadať, strácať, zrieť.
On všetko múdro posúdi.

Dá jas pre klas i pre ľudí...
On spravodlivo podelí
tých, ktorí svoje osudy
prijali ako údely.

On spravodlivo podelí...
Soboty Svetla Bielej jas
vo Veľkonočnej nedeli
je Večnej vlasti predobraz.

Zuzana Vašková
Veľká noc 1998

Pocty k počiatkom

Kvetná nedeľa

V jase
deň je.
V rukách
pnú sa
ratolesti
na svätenie.
Kropajmi kňaz
zbožne žehná
rozpomienku
na rozbolestnené
utrpenie.

Uponíženie sa
Nášho Pána.
Hoc
znie v Písme:
Všetka moc
Mu na zemi i nebi
Otcom daná.

Imrich Vaško

František Kovár:
„S postavami je to ako s rodinou, či chcete, či nie, sú vaše.“

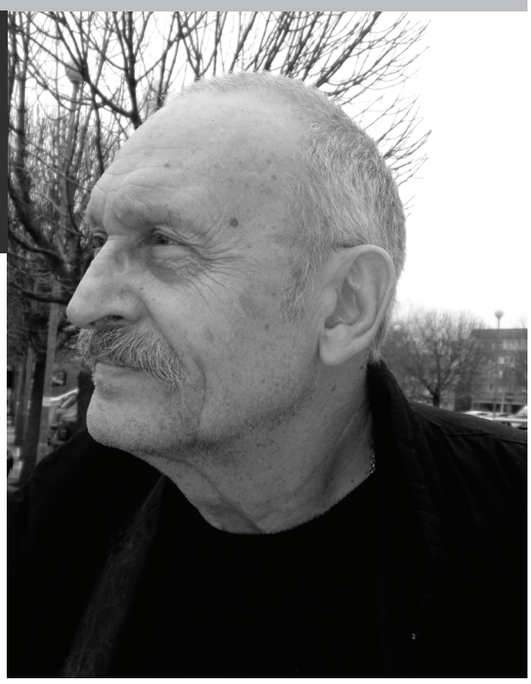

Herec, pedagóg a najnovšie aj držiteľ ocenenia Fra Angelica v oblasti kultúry, v súčasnosti najznámejší ako gynekológ, doktor Slávik v televíznom seriáli *Ordinácia v ružovej záhrade* - taký je profil Františka Kovára. V rozhovore nám prezradil zaujímavé míľniky z jeho hereckého života, zo slovenskej hereckej či filmovej scény.

Hneď na začiatku nášho stretnutia ste vo mne vyvolali pocit, že na pracovnom programe toho máte každý deň poriadne veľa...

Povedal by som, že nie vždy je to takto, len teraz, keď mám deň taký rozkúskovaný. Ak je toho viac takto naraz, vtedy je potrebné organizovať ako súkromný, tak aj profesionálny život. Ale nie je tomu tak každý deň, každú chvíľu.

Takže si viete urobiť aj „prázdniny“?

Samozrejme. Veď dnes som ešte nezatelefonoval mojej manželke, aby som jej povedal, kedy mám voľno. Potom si totiž robievame nejaký spoločný program, alebo my dvaja, alebo s vnúčatami.

Zrejme klasická otázka, ktorú Vám položil už nejeden novinár, no predsa: Kedy ste začínali s herectvom?

To už je také curriculum vitae toho môjho hereckého života. Ovplyvnila to istým spôsobom moja mama, ktorá ma ešte ako dieťa brávala do opery, potom som chodieval na rozprávky na Novú scénu. Neskôr prišla súťaž, ktorá sa volala Súťaž tvorivosti mládeže, kde bola v porote jedna milá pani, volala sa pani Koštialová. Práve ona ma zobrala so sebou do dramatického krúžku. Bolo to vtedy v Pionierskom dome, v terajšom sídle prezidenta, kde sme chodievali, tam sa to celé začínalo. Ale nezačínal som tam sám. Z mojich kolegov tam chodievala aj Dača Turzonovová, Julo Satinský, či Maco Debnár. A mám taký pocit, že do bábkohereckého krúžku chodieval aj Ďuro Kukura. Takže amatérske začiatky boli u pani Koštialovej. Neskôr som chodieval do rozhlasu, potom začínala televízia, a tak sme v spomínanom dramatickom krúžku pripravovali aj hry ako Čin-Čin a rozličné pásma pre deti. Chodieval som aj do divadielka Za rampami, kde sme inscenovali poéziu. Mali sme aj nášho túlora, ktorý na nás dával pozor a ním bol Gustáv Valach, keď odišiel na inkriminovaný čas z divadla. Nuž a potom už prišla VŠMU a môj herecký život sa začínal odvíjať už profesionálne.

Vy ste sa venovali aj bábkoherectvu, ak sa nemýlim...

Bábkoherectvu nie, iba v časoch, keď som bol malým chlapcom. Vyrastal som v úžasnom dome, ktorý mal dvor a keďže nás bolo veľa detí jednej generácie, vymýšľali sme si aj rôzne aktivity. Keď mi otec spravil bábkové rozkladacie divadlo, tak sme si cez prázdniny alebo keď už bolo teplo, rozložili toto bábkové divadlo. Kamaráti mi pomáhali robiť scénu, ktorú sme vystrihovali z papiera a takto sme sa zabávali. Podonášali sme tam lavice a niekedy, keď sme to nacvičili, tak sme sa dokonca dohodli, že si budeme platiť aj vstupné. (smiech).

Takže ste na tom aj zarábali?

Zarábali... to nie. Vtedy to boli také halierové záležitosti, možno na nejaký turecký med, lízanku alebo na nákup nejakých farbičiek. No skôr to bolo o spolupatričnosti a zábave.

Teda už malý Ferko Kovár sníval o herectve?

Nedá sa povedať, že vtedy by som už bol o tom sníval. Lebo tým, že vtedy nebola televízia, ale len rozhlas, počúval som rozprávky a poobede hry, ktoré sa vysielali v rozhlase. Bolo to fascinujúce, pretože vtedajšie rádiá mali zelené očko. Keď sa naladila stanica, menilo svoju štruktúru, tvar, a to bolo pre mňa niečo fascinujúce. Fascinujúca bola tiež otázka, kam sa všetci tí ľudia do toho rádia pomestili? Pred rádiom som mal veľkú bázeň, až neskôr, keď prichádzali možnosti aj vystupovať, tak som sa osmeľoval. Ale keď som bol ešte malý, chcel som byť rušňovodičom. Mával som detské sny, ktoré má dieťa, napríklad chcel som šoférovať auto. My sme boli ešte tá generácia, ktorá sa vozila na zadných schodíkoch poštového voza. A občas sme aj pocítili na svojom chrbte šľahnutie biča. Keď pohonič vedel, že sme tam, mal dva biče: jeden na kone a jeden na takých, ako sme boli my. Cez celý ten koč šľahol dozadu, aby sme sa tam nevozili a neboli sme zbytočne ťažkým nákladom pre jeho koníka.

Rušňovodičom ste sa ale nakoniec nestali, je z Vás herec. Ako si spomínate na svoju prvú rolu?

Prvá, úplne prvá úloha bola, keď ma moja sestra zobrala do školy. V škole nacvičovali divadlo a potrebovali žabiaka. Žabiak mal byť v kočíku a mal vydávať nejaké žabacie zvuky. Toto mi spomínali rodičia, keď vraveli: „Vieš, čo si ty prvé robil?“ Vravím: „Nie.“ A oni na to: „No tak ty si ako prvého robil žabiaka“. Tak to bola tá úplne prvá úloha. Neskôr v dramatickom krúžku, keď sme skúšali Čin-Čina od Podjavorinskej. Potom už pomaličky prišli úlohy aj na škole. Prvý kontakt s profesionálnym divadlom prišiel vtedy, keď sme ešte ako študenti vystupovali v hre Diabol a Pánboh a potom v Müllerovej hre Po páde v DPOH, kde nás zobral náš pedagóg, profesor, výborný herec Lacko Chudík a hrali sme tam menšie postavičky.

Pán Ladislav Chudík je nepochybne veľká osobnosť slovenskej hereckej scény, ako Vás ovplyvnil ako Váš pedagóg?

Predovšetkým, stretnutia s ním mali niekoľko rovín. Jedna rovina bola práve profesionálna. Pán Chudík bol pre nás prirodzenou autoritou, pretože bol vynikajúci herec, mali sme ho v úcte. Druhá bola pedagogická. Bol vždy pripravený a bol prísny v tom zmysle, že vedel, čo nám môže odpustiť a čo odpustiť nemôže, aby sme boli podľa jeho predstáv študentmi a potom aj profesionálmi. A tá tretia rovina bola ľudská, pretože mal aj neobyčajný ľudský rozmer. Keď niečo povedal, tak to platilo. Bol dochvíľny a staral sa o nás, aby sme rástli aj intelektuálne. Doporučoval nám literatúru, dával nám rôzne podnety, o ktoré sme sa zaujímali, aby sme mali aj bohatý vnútorný a ľudský rozmer. Dá sa povedať, že sa k nám správal ako otec.

Bol, respektíve je pán Chudík aj Vaším vzorom?

Tým, že sme vtedy v rámci herectva mali možnosť nazrieť trošku do tzv. vtedajšej divadelnej kuchyne, videli sme aj to, ako sa rodí hra Po páde, ktorá bola známa v Amerike, v Európe. Bolo to zlaté obdobie

dramaturgie v Európe, lebo sem prišlo veľmi veľa zaujímavých hier, ktoré mali veľkú výpovednú hodnotu. Pre mňa bol vtedy jeho Quentin, ktorého hral, vrchol v jeho hereckom období. Samozrejme, prišli jeho ďalšie skvelé postavy a potom filmové alebo televízne, ktoré tiež nechcem opomenúť. Patrí k nim aj Nemocnica na okraji mesta, ktorá vždy vyprázdnila ulice.

Zahrali ste si neskutočné množstvo postáv, je nejaká, ktorú ste si zvlášť obľúbili?

S postavami je to ako s rodinou, či chcete, či nie, sú vaše. Je to istým spôsobom akési duchovné vlastníctvo. Ak v tej postave či hre nájdete niečo, čo vás obohatí, vznikne medzi vami pozitívna väzba. Herec sa k tomu potom upína nielen profesionálne, ale aj ľudsky. Takých postáv však nie je až tak veľa. Je to ako v nejakom dome, ktorý má niekoľko poschodí. Keď idete hore, tak obyčajne tie najvyššie sú aj najťažšie a nie je k ním výťah, to si musí každý z nás odšliapať sám. Patrí k ním povedzme zaujímavá postava Tonka v Čapkovej Matke v Nitre, potom Smrť Ďurka Langsfelda, na Novej scéne to boli povedzme Čajka, kde som robil najprv Medvedenka, potom Trigorina, potom Clavijo na Novej scéne... Nechcel by som niečo opomenúť, lebo sa to hlavne viazalo na autorov hier, to znamená väčšinou Čechov. Povedzme, v Astorke Korzo 90, keď sme robili muzikál Kabaret, lebo tam som sa prvýkrát stretol so spevom na javisku. Potom Ujo Váňa, Slobodova Macocha, v SND Olibiho Krehká rovnováha, Brechtova Žobrácka opera, Mačka na horúcej plechovej streche, Mamettova Oleana, Klimáčkov Hypermarket a ešte by som k ním priradil aj Večeru... Na každú z týchto hier mám pozitívne spomienky, keď som mal pocit, že odovzdávam niečo hodnotné aj divákom. A možno som na niečo zabudol, to by ma mrzelo. Tak aj tie som si obľúbil, na ktoré som teraz pozabudol.

Bola nejaká postava, o ktorej si myslíte, že Vás kopírovala, že Vám „sadla ako uliata“?

Bol by to bol veľký idealizmus myslieť si, že by ma nejaká postava kopírovala. Ale sú situácie, ktoré vám autor predpíše, ktoré sa istým spôsobom ponášajú na život. Je to také herecké „déjà vu“. Zrazu si to prečítate a poviete si „Ale veď toto sa mi stalo“. A niekedy je to aj naopak. Čosi si zahráte a po niekoľkých rokoch zistíte, že tá situácia sa nejakým spôsobom zopakovala vo vašom živote. Istým spôsobom to môže ovplyvniť výsledok v autenticite, že keď už čosi takéto máte za sebou, máte vlastne z čoho čerpať.

Má aj herec svojho obľúbeného herca?

Samozrejme. Je ich veľa, bolo ich veľa aj v Slovenskom národnom divadle. Bol tam herecký potenciál a robili sme úžasné inscenácie, boli tu skvelí režiséri, vlastne sme mohli byť výkladnou skriňou Európy. Spomínam si napríklad, keď sa robil Sartrov Diabol a Pánboh. Sartre, ktorý sa tu bol na to osobne pozrieť, vravel, že to bolo najlepšie predstavenie jeho hry, ktoré videl. A to hrali aj vo Francúzsku a v iných krajinách v renomovaných európskych divadlách. Ale sú to aj herci, niektorí moji kolegovia, pretože ak je niečo, čo sa dá v tejto profesii považovať za niečo mimoriadne, je to, ak vy ako kolega, partner, cítite, ako vám ten herec ponúka niečo životne autentické. Tá fikcia, ktorú predpíše autor, sa následne posúva do javiskovej reality a vy, ako javiskový partner, máte na čom budovať a tomu je vďačný aj divák. No a potom sú to zahraniční herci, ktorých už dnešná generácia tak nepozná. Je to talianska kinematografia, Marcello Mastroiani, Sophia Lorenová, ale aj francúzska kinematografia a všetci tí francúzski herci, na ktorých sme sa chodili pozerať: Bardotová, Girardotová, je ich veľmi veľa.

A čo film?

Mal som veľmi rád Felliniho filmy, potom francúzsku novú vlnu. Dnes je mediálny svet tak zahltený, že je potrebné vyberať si témy a také filmy, ktoré ponúkajú nejakú hodnotu, čosi, čo vás istým spôsobom zaujme. Nie je toho až tak veľa, ale dá sa nájsť. Teší ma, že okrem českej filmovej tvorby sa začína prebúdzať aj tá naša slovenská, ktorá mapuje istým spôsobom nejaké obdobie života ľudí.

Po rozdelení republiky došlo v slovenskom filmovom priemysle či na slovenskej hereckej scéne ku kríze. Menej sa hralo, natáčalo, herci nám odchádzali do zahraničia. Myslíte si, že v súčasnosti dochádza k zlepšeniu situácie?

Situácia sa rapídne zmenila, lebo po konjuktúre rôznych realít si konečne

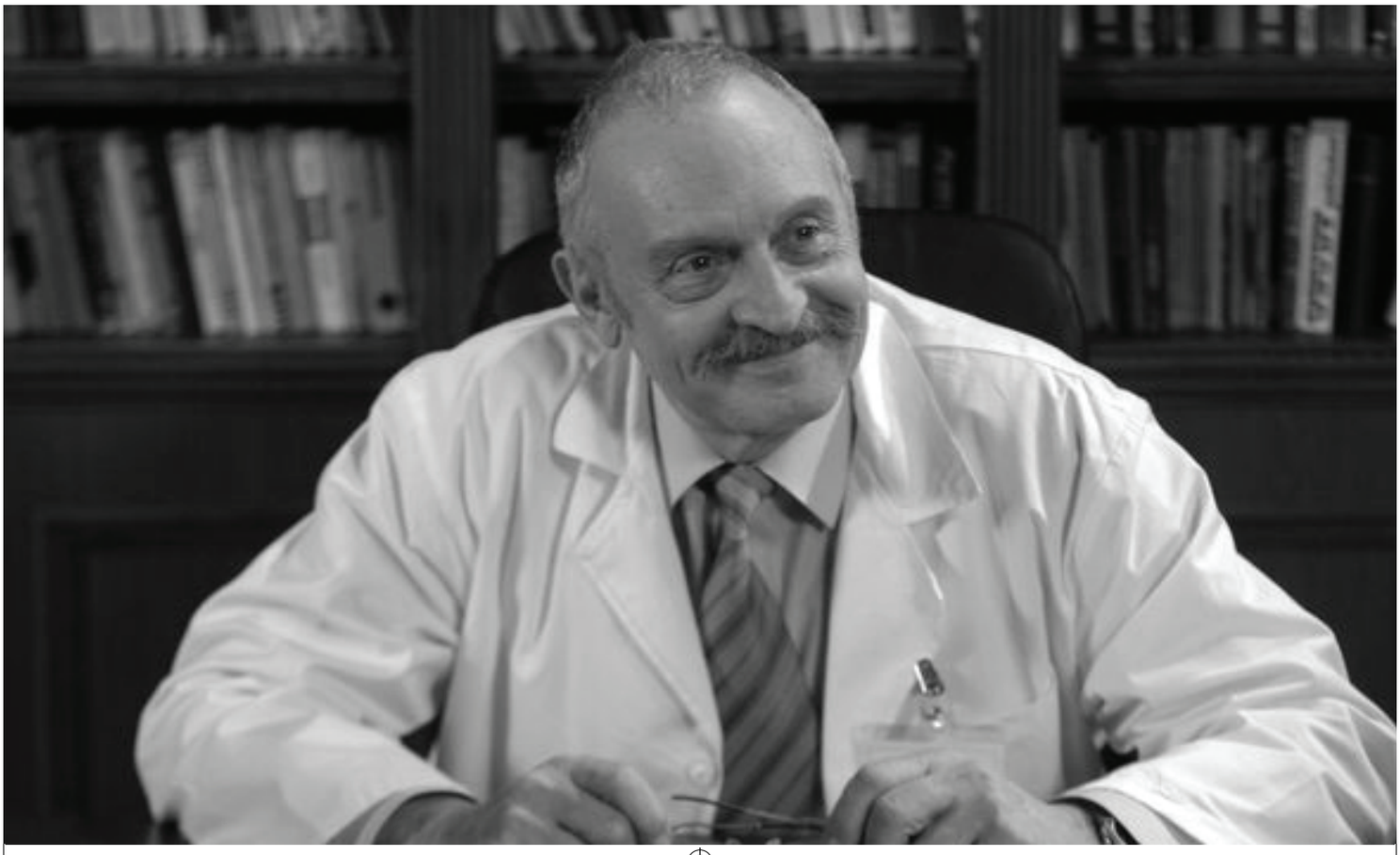

v televíziách uvedomili, že tých, ktorí pozerajú televíziu, zaujímajú aj príbehy, nejaká reflexia súčasnosti. Začali sa točiť seriály, takže konečne sa vraciame tam, kde sme vyrastali. V tom čase sme mali toľko filmových príležitostí a dnes ich seriály ponúkajú znovu. Vtedy sme odrastali aj na televíznej klasike, to znamená, že fungovala aj dramatická tvorba v televízii, ktorá dnes nejako neexistuje, ale Pán Boh zaplať aj za to, čo je.

V súčasnosti hráte úlohu charizmatického doktora Slávika v *Ordinácii v Ružovej záhrade*. V minulosti ste však nehrali len postavy dobrého charakteru, ale dokonca ste si vyskúšali aj rolu násilníka...

Áno, ja sa k tomu vraciam. Tá postava, ktorou bol vrah, ktorý vraždil ženy a potom ich znásilňoval, bola pre mňa dosť šokujúca. Keď sa takýto film točí, robí sa rekonštrukcia prípadu, čiže je tam potrebný aj nejaký empatický prístup. Nikdy predtým som sa s takým niečím vo svojej práci nestretol, preto som to prežíval dosť kontroverzne. Ale predsa to bol len film a bolo to niečo, čo malo celkom slušnú profesionálnu úroveň, čo ma potom tej traumy zbavilo. A čo sa týka negatívnych postáv, tak väčšinou sa nachádzali v dabingu, ale aj v divadle som mal možnosť si nejaké zahrať. Je to zvláštne v tom, že nie každá takáto záporná postava je „jednofarebná". Sú to ľudia, ktorí prežívajú dosť veľké zlomy. Herec má vždy takú tendenciu sa v nej istým spôsobom nájsť. Nevravím, že by som sa s ich činom stotožnil, ale je nutné hľadať v texte nejaké ľudské roviny, keď sa snažíte obhájiť danú postavu, nie však človeka. Takže v tom je táto práca zaujímavá.

Neoslovujú Vás menom doktora Slávika aj ľudia na ulici?

Ale áno. Je to celkom príjemné, lebo ľudia nie sú vtieraví alebo ich postoj voči účinkujúcim v seriáli nie je negatívny. Reakcie bývajú väčšinou pozitívne, čo je v tejto profesii taký bonus, ktorý môže herec dostať. Takže je to príjemné.

Žiadajú Vás aj o nejakú lekársku radu?

Len v rámci určitého humoru. Ja som si na takúto otázku vymyslel odpoveď, že som televízny gynekológ, čiže televízny lekár. Moje rady obyčajne smerujú k tomu, že ak by sa mali praktizovať, potrebujem aj televíznu kameru.

Pred niekoľkými týždňami ste si v Primaciálnom paláci z rúk biskupa Františka Rábeka, predsedu Rady KBS pre vedu, vzdelanie a kultúru prevzali ocenenie Fra Angelica, bolo to pre Vás prekvapenie?

Prekvapenie to bolo, pretože nijaké avízo tomu nepredchádzalo. Bol som prekvapený a pýtal som sa, prečo. Potom som si v mysli rekriminoval, za čo by to tak mohlo byť. Začali sa mi vynárať niektoré programy alebo to, čo som nahrával pre deti - Biblické príbehy a také aktivity, ktoré robím mimo divadla. Bol som tomu rád a to ocenenie si vážim.

Je to pre Vás určitá motivácia do budúcnosti?

Samozrejme, takéto ocenenie je pohladenie, ale povedal by som, že motivácia prichádza každý deň tým, ako sa snažím riešiť niektoré situácie, s pozitívnym prístupom k nim. Má to potom aj pozitívny výsledok, že sa to naozaj oplatí.

TEXT: Mária Fábryová
FOTO: Mária Fábryová
http://tiny.cc/8i8Ft
http://tiny.cc/fN9k1

Milan Ligoš

Katedra slovenského jazyka a literatúry

„Sme bytosti odsúdené na to, aby sme komunikovali a zdokonaľovali sa.“

Chcel zmeniť svoj odbor. Vytvoriť iný systém. Motivovať študentov. Bývalý režim sa ho snažil odradiť, demotivovať. On sa však nevzdal. Po prevrate sa veľkou dielom pričinil o založenie Katolíckej univerzity a dnes je garantom študijného programu slovenský jazyk a literatúra v učiteľstve akademických predmetov. Milan Ligoš.

Fara a komunisti

Život dnešného odborníka na didaktiku slovenského jazyka výrazne poznačili dva protichodné myšlienkové prúdy. Náboženstvo a komunizmus. Prvý najmä vďaka jeho detstvu, ktoré prežil na fare u svojho strýka. Ten sa v roku 1969 stal vikárom v Spišskej Kapitule. V neskoršom veku mu jeho viera pomohla v presvedčení spolupracovať na založení Katolíckej univerzity.

Kým kresťanstvo mu prinieslo milé spomienky a zážitky, komunizmus, naopak, ťažké chvíle a útrapy. Členovia strany mu odmietali schváliť prihlášky na vysoké školy, premiestňovali ho z miesta na miesto, snažili sa zmariť jeho smerovania.

Po skončení strednej školy a nadstavby túžil dostať sa na vysokú školu s lesníckym zameraním. Do cesty sa mu však v r. 1968 „postavili vojská Varšavskej zmluvy“. Ako mladý muž, ktorý ešte nebol prijatý na vysokú školu, musel narukovať a dostal sa na hranice.

Slovenský jazyk a životné poslanie

V škole nemal slovenský jazyk veľmi rád, ako sám hovorí, nemal ani vynikajúce výsledky. Bol demotivovaný, pretože mu štúdium pripadalo len ako suchá reprodukcia a memorovanie pravidiel. „Nemal som pocit, že sa rozvíja moja súčasť, ale že sa učím niečo, čo je mi odcudzené.“

Získal však možnosť učiť, a tak mohol spoznať slovenský jazyk nielen z pozície žiaka, ale tiež ako pedagóg. Napriek množstvu zamietnutých žiadostí o doplnenie vzdelania sa nevzdal. Navyše, nastal aj problém s vyučovaním jeho, v tej dobe obľúbenejšieho nemeckého jazyka. Svetové jazyky sa totiž na nižších stupňoch vzdelávania (okrem ruštiny) mohli učiť len ako krúžok alebo nepovinný predmet. A tak sa dostáva viac k slovenčine a opäť sa pasuje s demotivujúcim spôsobom výučby. „Povedal som si, že buď odídem, alebo niečo zmením.“

Okrem jeho pochybností o odchode mali podobný názor aj členovia komunisticej strany, ktorým sa nepáčilo, že učiteľ v strane nie je. Našlo sa však riešene, aby bol aj vlk sýty, aj ovca zostala celá. Milan Ligoš sa rozhodol pre vedeckú prípravu na Pedagogickej fakulte Univerzity Komenského v Trnave. Prihlášku mu schválili len zázrakom, keď sa nepýtali pracovníkov v Ligošovom okrese na jeho politické názory, a aj napriek kresťansky orientovanej minulosti mu povolili štúdium.

Radosť aj starosť

Radosť z možnosti hľadať nový systém vzdelávania v slovenskom jazyku si permanentne podávala ruky s neodkladnými starosťami. Milan Ligoš, vtedy už otec dvoch detí, mal značné problémy so zabezpečením svojej rodiny, keďže jeho plat predstavoval približne tisíc korún. Jeho manželka mala podobný plat. Len dohliadanie na deti, kým bola manželka v práci, ich pritom stálo štvrtinu mesačného platu. Podobne aj jeho cestovné za štúdiom. Ich žiadosť o byt bola beznádejná. „V roku 1995 mi prišlo vyrozumenie, že moju žiadosť na byt v Trnave stále evidujú. A to bolo po takmer dvadsiatich rokoch. Taká bola naša možnosť získať v tom čase byt.“ Ako sám hovorí, v čase jeho štúdia sa naučili s manželkou šetriť. V spomenutých existenčných strádaniach mal veľkú oporu a podľa jeho slov aj najväčší životný úspech - svoju manželku. Ona predstavuje fundament, na ktorom s pomocou Božou pestovali svoju rodinu. „Mám dar manželky, s ktorou sme už toľké roky spolu, že sa až čudujem. Bolo osudové, že sme sa stretli.“ Po roku sa ich postavenie zlepšilo, aj keď len o minimum. Milan Ligoš získal miesto odborného asistenta a prestúpil na externú formu štúdia.

Po odovzdaní dizertačnej práce sa predstavitelia strany začali zaujímať, ako sa vlastne budúci absolvent dostal so svojou minulosťou na vedeckú prípravu. A tak ho tri roky nechali čakať na posudok. Zohnať prácu bolo vtedy náročné. Priťažil mu aj titul CSc. (PhD). Počas zmien zamestnaní ho komunisti vytlačili až do okrajovej dediny hneď pri poľských hraniciach. V inej časti na severe Slovenska sa aj s manželkou zmierili s ich postavením a začali si stavať vlastnú chalúpku. O pár mesiacov režim padol.

Nová škola, nové ideály

Milan Ligoš chcel vždy niečo zmeniť, chcel viac. Po oslovení svojimi priateľmi videl nádej na uskutočnenie jeho dávnych plánov v novej škole. V prvopočiatkoch len na fakulte. Vtedy do Ružomberka často cestoval na starej škodovke 100. Po niekoľkých rokoch cieľavedomého a zmysluplného úsilia sa mu sen splnil. Dnes vyučuje na Katolíckej univerzite, na ktorej zrode sa podieľal. „Prvé roky boli komorné, ale veľmi ma povzbudili. Plánovali sme, že to bude len fakulta. Nie veľmi do kvantity rozvinutá univerzita. Nečakali sme, že to pôjde takým rýchlym tempom. Teraz prichádza čas, aby sme začali hľadať kvalitu.“

TEXT: Veronika Folentová, Katarína Pribulová
FOTO: archív Milana Ligoša

Za oponou... alebo tajné dejiny hudby

Ako bežný poslucháč dostane do ruky CD, DVD, prípadne akýkoľvek nosič s hudobným albumom, napadlo vám niekedy, čo všetko stojí za takouto prácou umelca? Čo všetko bolo občas potrebné urobiť pre takýto malý zázrak? Zámerom tohto článku je objasniť zopár faktov, ktoré sa udiali v dejinách hudby a zostali spomenuté poslednými vetami v biografických knihách.

Hity skupiny **Led Zeppelin** tešia fanúšikov celého sveta už niekoľko desaťročí, ale členovia tejto skupiny nevstúpili do sveta hudby touto formáciou. Gitarista Jimmy Page nedosiahol ešte ani 20 rokov a nápad o Led Zeppelin nebol ani len vo hviezdach, no už v tej dobe bol žiadaným štúdiovým gitaristom. Jeho gitara sa nachádza na albumoch známych ľudí, napríklad Tom Jones, The Kinks, The Who, ale aj Joe Cocker. Osobne odporúčam ich prvý album s rovnomenným názvom Led Zeppelin 1, v ktorom sa naplno prejavila ich profesionalita. Je zaujímavý spektrom hudobných štýlov, ktoré na ňom sú. Pútavejšie je však to, že skupina nahrala tento album za neskutočných 31 hodín. Určite si poviete, nič prevratné, ale akýkoľvek iný interpret nahráva svoj album niekoľko mesiacov. Typickým predstaviteľom prepracovanosti je štvrtý album skupiny Queen – A Night At The Opera, ktorý obsahuje známu hymnu Bohemian Rhapsody. Pre porovnanie uvádzam, že tento album bol nahrávaný niekoľko mesiacov v šiestich hudobných štúdiách v Anglicku, Škótsku a Írsku. Nahrávanie bolo dokonca tak prepracované, že občas časti skladieb, ako napríklad gitarové pasáže, boli nahrávané osobitne. Zvyšok skupiny, okrem gitaristu, pritom sedel v úplne inom štúdiu.

Ďalším faktom, ktorý je už pomaly štyridsať rokov kritizovaný a znevažovaný, je album Sgt. Peppers Lonely Heart Club Band od **The Beatles**. Album nahraný v roku 1968 bol prvým z momentov tohto hudobného gigantu, pri ktorom si sadli do štúdia a prestali nahrávať jednoduché gitarové odrhovačky. Práve pre svoju prepracovanosť a nápaditosť sa tento album, podľa ankety 500 najlepších albumov rockovej hudby hudobného magazínu Rolling Stone, dostal na samotnú špičku. Je však samozrejmé, že keď skupina ponúkne album bez prvoplánových skladieb, tak ho spoločnosť začne pranierovať. Hudobní kritici nachádzali v tomto albume podprahové náznaky k užívaniu drogy LSD, napríklad v skladbe Lucy In The Sky With Diamonds, ktorá bola podľa slov autora Johna Lennona inšpirovaná detskou kresbou jeho syna Seana. Bola na nej jeho spolužiačka Lucy na oblohe s diamantmi. Celý album je inšpirovaný knihou Louisa Carrolla Alica v krajine zázrakov a podľa slov členov skupiny bol tento album robený v zmysle detskej rozprávkovosti a chápaní sveta.

Do tretice je potrebné spomenúť skupinu **Deep Purple** a ich album Machine Head, na ktorom sa nachádza povestná Smoke On The Water. Kapela šla nahrávať svoj album do švajčiarskeho mestečka Montreux. Nahrávanie nebolo možné v miestnom štúdiu z dôvodu požiaru v neďalekom kasíne. Boli vtedy nútení nájsť alternatívne riešenie. Preto prenajali neďaleký hotel Grand Hotel a celé nahrávanie sa uskutočnilo v hotelovej hale. Všetky echá a ozveny na tomto albume neboli spôsobené prístrojmi, ale zlým ozvučením hotelových izieb a oknami, ktoré kapela vyplnila matracmi. Album bol natáčaný v nebezpečných podmienkach, pretože kvôli zlej zvukovej izolácii a nahrávaniu bolo v noci na nohách celé mesto a pomocníci museli zatarasovať dvere, aby sa k ním nedostala miestna polícia. Dejiny hudby, ktoré sa občas dostanú do médií, sú iba špičkou ľadovca a niektoré informácie zostali zabudnuté a úprimne, je to škoda.

TEXT: Tomáš Ilečko
ZDROJ: M. St. Michael: Queen ich vlastnými slovami; M. Heatley: Deep Purple – Príbeh hardrockovej legendy; D. Lewis: Led Zeppelin – Celebration, zero1blog.com

We are the world for Africa, for Haiti

Charitatívna skladba We are the world preletela svetom už v niekoľkých verziách a pre rôzne, no zároveň podobné účely.

Pieseň už 25 rokov nesie v sebe znak solidarity. V roku 1985 sa stala symbolom pomoci pre hladujúcich v Etiópii. Pod názvom USA for Africa (United Support of Artists for Africa) sa zišlo 47 umelcov a spolu s autorom, kráľom popu Michaelom Jacksonom, naspievali hit storočia. Vystúpili známe hviezdy ako Lionel Richie, ktorý bol aj producentom skladby, Stevie Wonder, Tina Turner, Cyndi Lauper a iní. Všetci sa dobrovoľne vzdali svojho honoráru. Výťažok tak mohol aspoň o niečo zlepšiť situáciu v Afrike. Druhá verzia je venovaná Haiti postihnutom veľkým zemetrasením. Nahrala sa v Los Angeles pred niekoľkými týždňami, pričom pieseň dostala nový nádych. Lionel Richie urobil re-make, aby ju mohol prispôsobiť súčasnému štýlu hudby. Vystúpili popové hviezdičky ako Pink, Black Eyed Peace, Keyne West, Snoop Dogg, Miley Cyrus či iní. Na počesť Michaela Jacksona zostal part, kde si zaspieval so svojou sestrou Janet Jackson. Videoklip k tejto piesni bol prvýkrát zverejnený pri otvorení zimných olympijských hier vo Vancouveri. Zaujímavým prínosom je aj tretia verzia. Je to akýsi re-recording do španielskej verzie. S nápadom prišla svetoznáma latinospeváčka a herečka Gloria Estefan. Pieseň s názvom Somos El Mundo si odspievali napríklad Jennifer Lopez, Marc Anthony, Paulina Rubio, Ricky Martin či Shakira. Svoju pomoc takto preukazujú aj hispánski umelci. We are the world tak už 25 rokov koluje svetom, pomáha, zotavuje, pohladí srdce a dušu.

TEXT: Nikola Jelínková
ZDROJ: novinky.cz, webnoviny.sk

Železný Jim Cameron

Americký tvorca je príkladom toho, že pasívny prístup k životu nemusí byť najlepším spôsobom hľadania životnej cesty. Po tej svojej James dlho brázdil za volantom kamióna, kým pochopil, že nevidí cieľ. Rozhodol sa nájsť vlastný osud a nečakať na zásah vyššej moci.

Po ťažkých rokoch za volantom si kúpil kameru a natočil krátkometrážny film – Xenogenesis, variáciu Votrelca Ridleyho Scotta. Celovečerný projekt na seba nenechal dlho čakať. Na film Piraňa 2: Lietajúca smrť hľadalo štúdio blázna, ktorý počúva rozkazy. Cameron sa však vlámal do strižne, kde film po svojom zostrihal. K hercom sa správal veľmi nepríjemne a vyslúžil si prezývku „železný Jim". Dostal „padáka" a legenda hovorí o vízii kovovej kostry vychádzajúcej počas ťažkého obdobia z ohňa.

S minimálnymi prostriedkami a nadšeným tímom sa pustil do natáčania. V spolupráci so Stanom Winstonom, legendárnym majstrom masiek, pripravil Terminátora, ktorý v kinách vrátil producentom dvanásťnásobok investícií a prihodil navrch akčného hrdinu Arnolda Schwarzeneggera, ktorý ovplyvnil celé dekády. O dva roky nato už ako overený tvorca vzdal poctu Scottovmu Votrelcovi, ktorý ho tak výrazne ovplyvnil. Pokračovanie Votrelci (1986) sa stalo nezabudnuteľnou akčnou bombou, ktorá hltala milióny od fanúšikov a ceny od kritikov. Dobrodružná Priepasť (1989) naznačila, v čom sa bude Cameronova tvorba odvíjať – v originálnych nápadoch podporených skvelými trikmi, prvotriedne zvolenom hereckom obsadení a neustálom revolučnom napredovaní v oblasti technológií.

Ďalšie desaťročie nemohol začať lepšie ako pokračovaním Terminátora. Deň zúčtovania predstavuje vrchol akčného sci-fi. Vtedy najdrahší film sa stal v kinách najväčším hitom. Po trojročnej pauze natočil akčnú komédiu Pravdivé lži (1994) so svojím čiernym koňom Arnoldom, ktorá však z jeho tvorby trochu vybočuje. Nasledoval Titanic. TEN, ktorý najviac svojho času stál, TEN, ktorý najviac zarobil. Po dvanásťročnej pauze, pripomínajúcej celú večnosť sa Cameron vrátil. Natočil Avatar. Stál najviac, TEN, ktorý prekonal Titanic, TEN ktorý zmenil svet 3D.

Cameronova tvorba nie je charakteristická vždy originálnym nápadom, ale pochopila dnešného diváka – ktorého chce Jimi cielene audiovizuálne zmasakrovať. Oscarový režisér (za Titanic) sa rúti po svojej ceste ako valec, láme vlastné rekordy a spôsobuje filmové revolúcie. A my mu ich zo srdca prajeme.

TEXT: Juraj Pohlod
FOTO: http://tiny.cc/8ull4

Mary a Max

Čo sa stane, keď si Mary z Austrálie začne dopisovať so 44. ročným židom, Maxom Horowitzom z New Yorku? Odpoveď je veľmi jednoduchá. Zábava, zábava, zábava! A nielen to...

Animovaný film Mary a Max ukazuje, ako sa dospievajúce dievča a citovo nezrelý Max pomocou svojich listových dialógov vyrovnávajú so svetom. Rozoberajú všedné i nevšedné témy. Priateľstvo, lásku, prečo človek plače alebo ako vznikajú deti. Komické scénky malého dievčatka riešiaceho svoje problémy a dospelého muža vyrovnávajúceho sa s minulosťou, vyvolávajú u divákov úsmev. Striedaním vrcholov a pádov sa však úškrn mení na zádumčivé rozjímanie, pretože mnohé životné skúsenosti, ktoré vidíme, zažívame i my. Niet divu, že autori sa inšpirovali skutočným príbehom. Čoho je ľudský tvor schopný, keď hľadá priateľa? Celý film prináša odkaz, že človek bez priateľov je len nepatrný obláčik na oblohe nazývanej život.

Realistickú črtu snímky dopĺňajú i životné etapy Mary a Maxa, ktoré zväčša nekončia happy endom. Nositeľom umeleckej hodnoty deja je sám život, ktorý neraz píše tie najkrajšie príbehy.

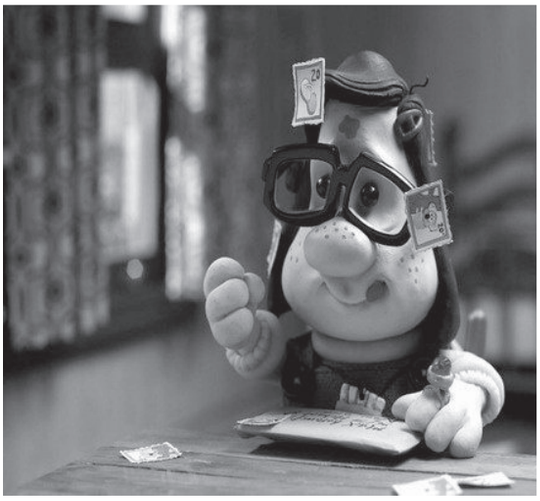

TEXT: Igor Hažík
FOTO: http://tinyurl.com/ye4sq3vjpg

Poklad nad zlato...

Univerzitné pastoračné centrum Jána Vojtaššáka sa počas dvoch dní stalo miestom prezentácie dokumentárnej tvorby. V dňoch 16. a 17. februára sa tu uskutočnila medzinárodná prehliadka krátkych filmov s názvom Ozveny starcovho pokladu. Nadšenci dokumentárnej tvorby tu mohli bližšie spoznať práce talentovaných študentov slovenských i českých filmových škôl z Bratislavy, Prahy a Banskej Bystrice. Dvojdňový program zahŕňal pestrú škálu krátkometrážnych filmov. Mladí filmári v nich zachytili každodenné udalosti v živote obyčajných ľudí, avšak sebe vlastným spôsobom.

David Navara je študent a hrá šach. Je možné jeho život v dostatočnej miere zachytiť a vykresliť v dokumentárnom filme? Pred túto výzvu sa postavila Rozálie Kohoutová v krátkej snímke Velmistr. Či sa jej to podarilo, mohli diváci zhodnotiť, ak sa rozhodli stráviť večer pri filmoch, ktoré netočili slávni režiséri. Dôkazom spokojnosti návštevníkov festivalu bolo ich pozitívne záverečné hodnotenie. Filmový festival Ozveny starcovho pokladu nadväzuje na 5. ročník medzinárodnej prehliadky krátkych filmov Starcov poklad, ktorá sa pravidelne koná v Dolnom Kubíne.

TEXT: Alena Belanová

Jerome David Salinger

Svetovú literatúru postihla rana v podobe smrti obľúbeného a citlivého spisovateľa Jeromeho Davida Salingera. Autor desiatok významných diel zomrel 27. januára vo svojom dome v New Hampsire ako 91-ročný.

Salinger bol plachý muž s obrovským talentom písať, je považovaný za jedného z „Pánov" literatúry 20. storočia. Jeho schopnosť vcítiť sa do duše dospievajúceho človeka a uzavretosť pred spoločenským životom a slávou, ktorú si zaslúžil, je tajomná.

Salingerov život bol totožný s jeho hlavnými hrdinami, hlavne s najznámejším Holdenom Caulfieldom. Bol dieťaťom vychovávaným bohatou spoločnosťou, ktorá silno zapôsobila na jeho dospievanie. Po neúspechoch na viacerých súkromných školách vyskúšal mnoho povolaní a zúčastnil sa druhej svetovej vojny. Práve táto skúsenosť sa stala zlomovou etapou v živote Salingera a jeho literárnych hrdinov. Tvorbu odštartoval krátkymi prózami, ktoré pôsobia ako korenie - vždy dokážu správne doladiť chuť literatúry. Tak ako jeho Deväť poviedok, Franny a Zooey aj Do výšok zdvíhajte krov, tesári a Seymour úvod svedčia o tom, že v čírej spisovateľskej jednoduchosti sa skrýva tajomstvo veľkého diela. Románom Kto chytá v žite vložil celú svoju osobnosť do mladého Holdena, nevyrovnaného dospievajúceho chlapca. Jeho intimita na verejnosť zapôsobila tak, ako to nikdy nečakal. Začala ho milovať. Tak ako Holden, aj Salinger si naplno uvedomil, že je to len pravá tvár dnešnej falošnej doby a začal sa jej vyhýbať, ba až strániť. Odsťahoval sa zo strojeného New Yorku a kúpil si dom v New Hampsire, kde prežil zvyšok svojho života bez styku s ostatným svetom.

TEXT: Katarína Kováčiková
ZDROJ: tyzden.sk, sme.sk
Foto: http://tiny.cc/Ze5W7

Lewis Grassic Gibbon

Ešte donedávna sme nemali potuchy, že nejaký Lewis G. Gibbon vôbec existoval. A to, že bol literát, už vôbec nie. Nevedomosť však neospravedlňuje. Jeho diela si istotne našli čitateľa aj bez vonkajších zásahov. Auto-rov život, hoci nemal dlhé trvanie, priniesol nejeden literárny skvost. Dokonca je považovaný za jedného z najlepších škótskych spisovateľov.

Lewis G. Gibbon, vlastným menom James Leslie Mitchell sa narodil 13. februára 1901 na severovýchode Škótska v grófstve Aberdeenshire, v mestečku Auchterless. Do povedomia širších más sa dostal pod svojím pseudonymom, aj keď niektoré diela nesú jeho rodné meno. Cit pre písanie objavil už v detstve. Šťastie skúšal aj v žurnalistike, písal pre Aberdeen Journal a tiež v Socialist Worker. Neskôr narukoval do armády, s ktorou sa dostal do Egypta, Iránu a Indie. Písal s neutíchajúcim zápalom a nadšením a v roku 1929 sa stal profesionálnym spisovateľom. Počas plodných siedmich rokov napísal 18 diel, jedno vyšlo posmrtne. Počnúc románmi, poviedkami, biografiami, končiac esejami a recenziami. Oženil sa so svojou spolužiačkou zo školy v Arbuthnotte, Rebbecou Middleton.

Diela sú známe pre svoju silu a originalitu. Medzi najznámejšie a najuznávanejšie patrí slávna trilógia – Škótska sága. Prvý diel napísal v roku 1932, ďalšie pokračovania pribudli v nasledujúcich dvoch rokoch. Dielo je charakteristické triezvo opísanou skutočnosťou, láskou bez štipky zbytočného sentimentu, ktorý by nakoniec len pošpatil celkový dojem. Gibbonove knihy sú preto ľahko uveriteľné. Pre čitateľa nie je zaťažko stotožniť sa so životmi hrdinov tak podobných našim. V živote človeka nie je podstatné čím, ale kým je obklopený. Autor nezabudol uplatniť prenikavú ironiu a šťavnatý humor, čím sa dielo stalo (a v súčasnosti stále je) ešte lákavejším. Ďalším zaujímavým, historicky atraktívnym výtvorom, je román Spartakus z roku 1933. Ako naznačuje titul, kniha je o veľkej otrockej revolúcii vedenej Spartakom v antickom Ríme. Hlavnou postavou však nie je Spartakus osobne, ale Kleon, fiktívny vzdelaný otrok, ktorý sa zapojil do revolúcie. Tiež napísal Hanno: or the Future of Exploration (1928), Persian Dawns, Egyptian Nights (1932).

J. L. Mitchell zomrel 7. 2. 1935, šesť dní pred dovŕšením svojich 35. narodenín. Predčasná smrť ukončila nielen jeden tvorivý život v rozkvete, ale roz-bila dovtedy šťastnú rodinu. Skvelému spisovateľovi, jeho životu a spisovateľskej tvorbe je venované centrum The Grassic Gibbon Centre, ktoré sa nachádza približne polhodinu južne od Aberdeen.

TEXT: Lenka Ptáčková
FOTO: grassicgibbon.com

Zamilovaní až po uši

Medzi stránkami kníh sa stráca čoraz menej a menej ľudí. Napriek tomu, počet vydaných titulov rýchlo stúpa. Čitateľovi sú servírované bestsellery jeden za druhým. Príbehy, ktoré zreli roky, sú dnes hotové po niekoľkomesačnom zápase s klávesnicou počítača. Dnes už píše takmer každý. Najmä o živote, o realite, o zlých mužoch, problémoch v práci, deťoch, milencoch, korupcii... Rýchlokvasení autori sú čítaní rýchlokvasenými čitateľmi. Krivka obľúbenosti, rozumej skôr popularity či cvengu mena, zabezpečí diel(k)am miesto na výslní. Reklama, vyleštené výklady, krsty, prominenti, šampanské, smotánka a šup – kniha je na svete. Počet strán tak akurát, milá obálka, veľkosť tak akurát do kabelky a mnoho ďalších predností.

Kto chce, si dobrú knihu nájde. Aj dnes. A kto chce aj číta. Vychutnáva si vôňu. Všade, kde môže. Vo vlaku, na lavičke, pri dobrom čajíku alebo v čakárni u zubára. Stráca sa v príbehoch, prežíva drámy, radosti a mení sa. Občas pritom môže vyzerať ako čudák. Ale vtedy len jednoducho „prežíva“.

Marec - mesiac knihy nahrádza marec - mesiac internetu. Každodenný virtuálny spoločník nám postupne nahrádza úplne všetko. Priateľov, lekárov, osobný kontakt, voľnočasové aktivity...Knihy majú v blízkej budúcnosti zmizнúť v malých prenosných čítačkách. Budú vraj menej kaziť oči. Rozlúčime sa tak so stostranovými exemplármi, ktoré sa v okamihu vtesnajú do elektronickej vecičky.

Mesiac knihy postupom času stratil na význame. V minulosti človek bojoval za získanie informácií, za vzdelanie, za možnosť vedieť viac. Dnes je všetko príliš jednoduché. Starší ľudia nás – mladých často kritizujú. Vraj v našom svete kniha nemá miesto. Oponujem tomuto všeobecné platnému výroku a tvrdím, že kto chce, číta. Kniha má stále miesto či už v študentskom, ale aj bežnom živote.My mladí sa do kníh vieme zamilovať. Až po uši. Nie je to len tak nejaká láska. Každý dobre vie, že obľúbená kniha sa požičiava ťažko. Neustále sa vraciame k príbehu, robíme si výpisky, čerpáme myšlienky, citujeme a obhajujeme autora všetkými silami.

Zdrojom stretnutí s knihami sú odjakživa kníhkupectvá, knižné veľtrhy, ale najmä knižnice. Aj tie sa v marci viac snažia. Predovšetkým mladého čitateľa chcú presvedčiť, že čitateľský preukaz má svoje čaro.Skúste si aj vy v marci sadnúť k dobrej knihe, ktorej voňavé stránky a tajomstvá internet nenahradí. Skúste sa zamilovať.

Ako povedal známy pedagóg J. A. Komenský: „Nemilovať knihu znamená nemilovať múdrosť a nemilovať múdrosť znamená stávať sa hlupákom.“

TEXT: Katarína Petríková

Rozhodnuté

Nájdeš si ma
v piatom ročnom
období
potápať sa v tvojom
negližé,
čiernou budem z úst
pľuť
červené slová
a
zo žíl vylievať
„čo keby?“.

Budeš

Videl som ťa umierať
už toľkokrát,
stratená
na kruhových koľajniciach
nachádzaš len seba.
rozdala si karty
a
skryla sa na strope
myšlienok
a
ja v suteréne života
rozpoznávam
srdcovú dámu.

Obchodník

S úsmevom
na kope znásilnených srdc
som potulný predavač
citov,
skrývam čepeľ s vrstvou
malín.
Oblečený v nahote
predávam
s fotkou havrana na tvári.

Jozef Mikuš

Úplne na severe

Je prirodzené, že študent po príchode na zahraničnú univerzitu nevidí hneď do zákulisia. Ale i napriek tomu pravdepodobne dokáže počas dvoch mesiacov oceniť systém a prístup profesorov či kolegov.

Vďaka programu Doctus som sa dostal na nórsku zahraničnú univerzitu do severského mesta Tromsø. Okrem toho, že sa nachádza približne štyristo kilometrov za polárnym kruhom, je zároveň najsevernejšou univerzitou na svete. Príjemné, krásne, no trochu nezvyčajné severské prostredie pre Stredoeurópana. V jesenných a zimných mesiacoch sa slnko krajine vyhýba. No aj napriek spomínanému tu študuje viac ako sto národností z celého sveta. Štúdium je bezplatné a okrem Nórov sa často dostanú na univerzitu i zahraniční študenti bez prijímacích pohovorov, ak je o určitý odbor menší záujem. „Doma by som za rok rovnakého štúdia zaplatila viac ako 20 tisíc eur," hovorí kolegyňa Melinda z USA. Značná benevolentnosť vyhovuje predovšetkým Afričanom v ich snahe študovať na severe. „Môj brat musel čakať niekoľko rokov a stať sa najprv obyvateľom Ghany, aby mohol požiadať o víza," hovorí africký študent medicíny. Hlavne pre ľudí z juhu je Nórsko výnimočné. Jeho obyvatelia a príroda je neopakovateľná, fjordy lákavé a trolovia – malí škriatkovia dotvárajú spolu morským príbojom príbeh krajiny, zrodený pred stáročiami.

Moje prijatie na univerzite nebolo iba formálne. Nevdojak ma to núti porovnávať a rovnako rozmýšľať o situácii doma... Ale nedá

sa porovnávať neporovnateľné. Sú totiž situácie, kedy si intenzívne uvedomíme ústretovosť, ktorej sa nám dostáva. Možno preto, že sme na ňu čiastočne odkázaní. Doktorandské štúdium je chápané s plnou vážnosťou. Rovnako i pomoc či záujem profesorov a kolegov, s ktorými som sa stretol pri svojom pobyte. Je ťažšie dávať ako prijímať, no napriek tomu často zaznieva: „Ako ti môžeme pomôcť?"

Okrem štúdia a úžasnej knižnice som počas pobytu dostal lekciu ľudskosti, ktorá je nemenej dôležitá ako vedomosti, a väčšinou presahuje osnovy či pravidlá. „Snažte sa preniesť to, čo študujete do vašich životov," povedal nórsky profesor na jednej z prednášok. Lebo my študenti niekedy nechápeme, akým darom je pre nás štúdium. Zaväzuje nás, ale i otvára možnosti napredovať. A pobyt v mestečku Tromsø – Paríži severu, ako ho nazývajú, mi ukázal, že človekom sa nerodím, ale stávam.

TEXT: Ján Hacek
FOTO: archív autora

Mesto Antonia Gaudího

Nízkonákladová spoločnosť a cestovateľský duch sa spojili, a tak mohla celá moja rodina vycestovať na letnú dovolenku do Barcelony už v januári. Zo zasneženého počasia na Slovensku sme za okamih (teda za 2 hodiny) vhupli pod pomarančovníky do 16 °C Španielska, ktoré sa od našej vlasti nelíšilo len teplotou vzduchu.

So srdcom na dlani

Ešte na letisku sme si prečítali inštrukcie z hostela. Upozorňovali nás, že sa na recepcii možno nestretneme. Náš príchod sme totiž plánovali na polnoc. V e-maili sme si prečítali, že kľúč od izby nájdeme v recepčnom stole v druhej zásuvke naľavo. Žasli sme. Rovnako aj na ponuke recepčného a lá Antonio Banderas, ktorý nás nakoniec počkal, najesť sa z jeho cestovín. A bola noc a nastal deň. Neznalí reči sme sa vrhli do ulíc, ráno síce ospalého, no neskôr o to rušnejšieho hlavného mesta Katalánska. Angličtina sa dala použiť asi tak ako slovenčina, teda nijako. No oprášili sme si aspoň schopnosti rúk a ukazovákov, najmä v pekárni či cukrárni. Dnu nás totiž samovoľne ťahali oči. A nekúp to! No aj napriek chýbajúcim vedomostiam sme zistili, ako vyzerá v praxi metafora „nosiť srdce na dlani". Ústretovosť, úsmev či milé slovo Barcelončanom istotne nechýbajú. Najväčšmi nás zabávali pri ukazovaní cesty. Ich dlhý monológ sprevádzaný veľkolepými gestami a zvukmi nemohol nerozosmiať. Vôbec pritom nevadí, že im človek nerozumie ani slovko. Spontánne z nás teda vyletelo „Grácias".

Po stopách umelca

Náhlili sme sa ďalej. Čakal nás štadión FC Barcelony, pred ktorým máme my Slováci sochu polovičného krajana a najlepšieho hráča „Barcy" 20. storočia - Ladislava Kubalu. No v prvom rade sme mali v pláne vidieť všetko, v čom mal prsty katalánsky architekt Antonio Gaudí. Kým kostol Svätej rodiny Sagrada

Parcde lCiutadella založený v 60. rokoch 19. storočia je postavený na mieste bývalej vojenskej pevnosti. Jeho súčasťou je viacero múzeí i rozľahlý park s niekoľkými fontánami či obrovským mamutom.

Família nás ohromil svojou veľkoleposťou, Casa Milá a Casa Batlló (meštiacke domy) zasa kreativitou a nezvyčajnou architektúrou vymykajúcou sa gravitačným zákonom. Príjemný oddych po dlhej chôdzi poskytol Parc Güell zdobený príznačnou mozaikou z rozbitých dlaždíc, kde si človek pri speve a tanci rôznych umelcov môže vychutnávať pohľad na Stredozemné more, odchádzajúce plachetnice a pristávajúce lietadlá. V jeho areáli sa tiež nachádza krásna vyvýšenina s kamenným trojkrížom, akoby kúskom Slovenska. Jedným slovom - nádhera.

A hoci nás päťdňový maratón pamätihodností stál veľa energie, veľa sme aj načerpali. Od inšpirácie pre podnikanie s požičiavaním bicyklov, ktorú sme po zvážení tunajšej mentality hodili za hlavu, až po odvahu nebáť sa spoznávať neznáme aj bez znalosti cudzieho jazyka. Tak snáď opäť niekedy nabudúce...

TEXT: Mariana Šarpatakyová
FOTO: archív autorky

WE HAVE THE (SLOVAK) PARADISE ON EARTH

I can remember my past Irish, Scottish, Australian or English "trips abroad". I have spent different time in each country and reasons and aims of my visit were also different. I have met many people, got to new places and experienced quite a lot! But when you find out that you have great friends at your home country, ideas how to spend a time with them and the places where to go, it is absolutely breath-taking! It is really true that people need to grow older and then they start to do the things which they earlier denied. Moreover, they finally love them!

More beautiful than the London Eye

My uncle`s opinion on such a world-known attraction in London was quite sceptic when I asked him about it. He said: "the waste of time, waste of money, just business!" I was absolutely discouraged from going there. Despite the fact I have never been to the huge observation wheel called the London Eye which offers you a bird´s eye view of the city, I am sure the Tomášovský výhľad is much more beautiful! And how can I say it? The 600 metres high cliff in the northern part of the Slovak Paradise is an unforgettable experience for all tourists and visitors. That is the right place where you can sit on the rock, swinging the legs and enjoying the natural atmosphere.

Carthusian monastery can be attractive!

Our cultural heritage Kláštorisko is one of many places which is so catchy for whoever including the youth. It was based in the 13th century for monks who spent their time mainly by studying the history and writing. Of course, the main purpose was to contemplate in the wild nature, highly in the mountains where there is hidden huge energy.

During summers over the last 24 years, 4 000 students and archaeologists have come to this place to help with reparations of an old monastery. An archaeologist Michal Slivka said about Kláštorisko that it was the only place for young people today where they could experience real calm. Although these words can sound old-fashioned, the youth come here interestingly again and again. You can ask: Why? Unsurprisingly, this cultural heritage is the place full of spirituality.

In fact, it is exciting to watch Irish step-dancers live, see the guys in Scottish kilts, feed the kangaroos or drink a cup of English tea with milk. It is absolutely amazing to have friends in the world and travel to far-away places. But the biggest pleasure comes when we realize what we have in our home country. As one man said: "Happiness will never come to those who fail to appreciate what they already have."

TEXT: Elena Bartošová
FOTO: archív autorky
KOREKTÚRA: Albert Kulla

About one hitchhiker and Woodstock

Decision

The reason, why I chose Poland was that, I do not have any information about Polish culture, nature, and style of living. I already knew that markets in nearby villages have cheaper goods than those in Slovakia and they have awesome sweets called Krowki, but it is rather lame and general knowledge about such large country, I think. So that was a first impulse for my next adventure.

Preparation

I took only necessary things like sleeping bag, clothes for rainy weather, a lot of food, map, cosmetics, cash, and one friend to travel with. You should always bring a close friend, not a boyfriend or girlfriend; I personally have some bad experiences with such combination. It is always a fine thing to bring good mood, too. My recipe is watching a film about travelling (e.g. Into the wild) one day before you would smash into it.

"Road trippin"

It was a nice sunny day, a dream of every hitchhiker. It started on sally road from Dolny Kubin and continued to Trstena. We had to walk 5 km from Trstena to cross a SK-PL border. After 3 hours, there appeared a shred of hope for us. We were hitchhiking and we stopped a car finally. They took us to Krakow.

The first thing what we did in the city was checking out some Polish beer. After we gassed up our individual needs, we could keep on in journey.

Troubles

We had some problems with the locals of Krakow. I did not know why they were against us, because we could not understand them. We were sitting and were eating pate. You have had see them. They looked like aggressive monkeys, so we were only another jammy target for them. They beat us with their sweaters. We were lucky; they could have chosen a worse way. Citation "my home is your home" hadn't any effect for them. After this bad experience my friend met an old friend Radas and he took us to a hostel for one night.

WOODSTOCK

Next morning Radas told us about a festival Przystanek Woodstock. It is the biggest festival in EU and it's free. When we came there you could see there half a million people from the entire World. When I saw it I said: "Oh my God!!!" It was such unbelievable thing for me as a boy from small town. You could see there many music styles. From Skinheads to Reggae, from metal heads to acid heads, from rockers to punkers but most of people were hippies of course. I saw many weird things like crowns made from marihuana, many religions like Hare Krishna. We spent there 5 days of fun and rest without any responsibility and rules from society like lege-ndary Beat generation.

TEXT: Ľuboš Ledvoruch
FOTO: http://tiny.cc/z6Asl
KOREKTÚRA: Jela Kehoe

Štvrté miesto zabolelo, ale...

„Nech Bože dá ten víťazný gól!“ Ozývalo sa krajinou pod Tatrami v uplynulých dňoch. Slovensko po dlhej dobe žilo opäť hokejom a rovno olympijským. Pribudlo fanúšikov odetých do reprezentačných dresov, bary predĺžili otváracie hodiny a na námestiach sa rozžiarili veľkoplošné obrazovky. Skoré vstávanie hokejovému fanúšikovi veľmi neprekážalo. Také dramatické zápasy s toľkými hviezdami pohromade predsa nebývajú každý deň.

Situácia pripomínala zlaté chvíle spred takmer ôsmich rokov, kedy slovenskí hokejoví hrdinovia dokázali vybojovať zlato na svetovom šampionáte. Hoci sme sa nevyhli už „tradičnému“ zaváhaniu s odvekým rivalom z Česka, prekvapili sme Rusov, Švédov a takmer aj neskorších olympijských víťazov – Kanaďanov. Bez väčších problémov sme porazili Lotyšov. Naopak, vytrápili sme sa s outsiderom z Nórska a v boji o bronz nešťastne prehrali s Fínskom. Sklamanie po poslednom zápase bolo citeľné. Chýbal len posledný a najťažší krok. Slovensko totiž siahalo po historicky prvom cennom kove na olympijskom hokejovom turnaji. No až po čase si hráči i fanúšikovia uvedomia, že štvrté miesto na ZOH je obrovským úspechom.

Naši hokejisti bojovali zo všetkých síl, získali si srdcia nielen domácich divákov a milo prekvapili. Pre priaznivcov sa napriek „zemiakovej“ medaile stali hráči okolo kapitána Zdena Cháru opäť „zlatými“ chlapcami.

TEXT: Milan Gončár
FOTO: www.iihf.com

Zaslepený národ

História nás učí, že keď pár tatranských orlov vyletí k výšinám, nikdy to netrvá dlho. Dôvodom ich krátkeho vzletu boli často „mocní“ v štáte, ale aj fanúšikovia.

Hokejová reprezentácia či štvorkajak spravili zo Slovenska poprednú veľmoc v daných športoch. Ale musíme si priznať, že ide iba o lastovičky - pár výnimočných ľudí na tom správnom metri štvorcovom v správnom čase. Roky však plynú, zlatá „Göteborská banda“ bude o chvíľu potrebovať paličky pre starcov (v ich prípade veľmi zaslúžené a doprajeme im ich) a „vodáci“ tu tiež nebudú večne.

Je nevyhnutné opustiť pekný sen a naplno sa zobudiť do nočnej mory, ktorá je pred nami. Problém má svoje gro v dvoch aspektoch. Paradoxne v takých, ktoré by mali športovcom najviac dávať najavo, že za nimi niekto stojí.

Začať môžeme u „vplyvných“, „mocných“ alebo „nedotknuteľných“. Ich nečinnosť kričí do neba a ešte vyššie. Jasne o tom hovorí fakt, že od slávneho zlata našich chlapcov sa u nás nepostavil jediný zimný štadión. Iniciatívu prebral jedine Marián Gáborík. Slovenský krídelník za vlastné postavil halu spojenú so školou pre nadané deti. Hokej vyžaduje veľa prostriedkov a pokiaľ štát nepodporí chudobný talent, nemáme na svetovú špicu. Druhá chyba je v ľuďoch. V tých, ktorí počas spanilých jázd našich športovcov plnia námestia a v prípade neúspechu do celej problematiky vidia najlepšie. Vtedy ich „politika pri pive“ ponúka len tie najlepšie riešenia a láme srdcia už dosť zlomeným reprezentačným tímom.

Posledná olympiáda dopadla pre náš holubičí národ najlepšie zo všetkých. Tri medaily (z každého kovu jeden) a jedno trpké štvrté miesto – to je prepísaná história. A „mocní“ sa utešujú týmto faktom, v krčme sa zase preklínajú hokejisti, kvôli ktorým sme boli kedysi v eufórii. Aby toho nebolo málo – dve medaily nám vybojovala Anastasia Kuzminová, narodená a trénovaná v Rusku. Nedostali sme sa nikam za celé roky. Len prešľapujeme na mieste. O problémoch vieme, ale nič nerobíme. Sme totiž zaslepení...

TEXT: Juraj Pohlod

Židekove ostré lakte chýbali

Snowboard-cross nie je medzi Slovákmi veľmi známy šport. Niektorí si ho spájajú s traťou plnou zákrut, strmých zjazdov, nerovností a skokov. Práve vďaka tomu je tento kontaktný šport taký populárny predovšetkým v Kanade a v USA. Aby sa súťažiaci predrali dopredu, neraz potrebujú použiť aj svoje ostré a široké lakte.

To bolo radosti, keď sme sa pred štyrmi rokmi tešili z prvej medaily zo zimných olympijských hier- prekvapujúco zásluhou Rada Žideka, ktorý vybojoval v snowboard-crosse striebro, i keď chýbalo málo a mohlo to byť aj zlato...

Vo Vancouveri sme mohli tento šport sledovať bez akýchkoľvek emócií. Pre nedostatočnú výkonnosť a neustále zranenia sa žilinský rodák do Kanady nedostal. Žiaľ alebo našťastie, keďže na svahu tento rok pohorelo niekoľko favoritov, ako aj obhajca bronzu Francúz Paul-Henri de La Rue. Na druhej strane však zlato obhájil Američan Seth Wescott a potvrdil svoju dominanciu.

Nám, Slovákom, neostáva nič iné, len veriť sebavedomému Žilinčanovi a dúfať, že budúca olympiáda v Soči bude aj s jeho - možno medailovou účasťou.

TEXT: Lórant Paugsch

Sme lepší než Česi

Viac sa našim nohejbalistom na Majstrovstvách Európy ani podariť nemohlo. Z troch disciplín si z Istanbulu odniesli tri najcennejšie kovy. Podobný husársky kúsok sa doposiaľ v histórii vrcholných podujatí nepodaril nikomu. Darilo sa nám v singloch, doubloch, ale aj trojiciach.

Dominancia Slovákov teší o to viac, že sme to „natreli“ aj najväčšiemu favoritovi turnaja – kolegom z Českej republiky. Práve naši západní susedia sú považovaní za nohejbalovú veľmoc. Aj vďaka našim skvelým chlapcom museli skloniť hlavy a prvýkrát odísť z majstrovstiev bez jedinej zlatej medaily. „Doposiaľ sme takýto pocit nezažili. Som rád, že slovenské výkony v nohejbale dosiahli úroveň, kedy už aj Česi musia považovať za úspech dve strieborné a jednu bronzovú medailu,“ skonštatoval pre Zumag kapitán slovenských nohejbalistov Patrik Perun.

TEXT: Marek Balický

Neprehliadnuteľný

Videli ste aj vy detektívne príbehy od Agathy Christie, ktorých hlavnou postavou bol Hercule Poirot? Pozlátené manžetové gombíky, klobúk, elegantná palička, kabát prehodený cez ruku, uhladené vlasy, pestované fúziky, vreckové hodinky. Ak máte pocit, že ste na našej fakulte stretli práve jeho, mýlite sa! Bol to Branislav Oreška, „obyčajný študent" nemeckého jazyka a kultúry, ktorý ide proti prúdu modernej doby svojím neobyčajným životným štýlom.

Vyká svojim rovesníkom!

Braňo onedlho oslávi svoje dvadsiate narodeniny, ktorých sa už nevie dočkať. Pri tejto príležitosti plánuje vydať svoju prvú básnickú zbierku s názvom Kompas. Za deväťnásť rokov toho stihol veľa. Od základnej školy sa venoval hre na klavíri, od ktorého sa postupne vypracoval ku organistovi v miestnej farnosti. Po nemecky hovorí plynule už od detstva. Ako nám povedal: „Tento jazyk som sa naučil sám z televízie a médií." Popri tom rád píše, kreslí ornamenty a dvojvežové kostoly, najmä baroko. Atypické pre neho je, že s ľuďmi v jeho veku začína komunikáciu vykaním a k tykaniu sa dostáva postupne.

Profesor či študent?

Svojím štýlom obliekania sa nepôsobí na okolie ako študent. „Zažil som, ako babička prechádzala okolo mňa s vnúčikom a povedala mu, nech ide nabok, aby mohol pán učiteľ prejsť," vraví o zážitku zo strednej školy. Už ako malému sa mu páčil štýl oblečenia, ktorý uprednostňuje aj dnes, čiže oblek a k nemu neodmysliteľné doplnky. Obľúbil si ho už na prvom svätom prijímaní a klavírnych koncertoch. Od strednej školy tento štýl preferoval stále viac. „Pre mňa je teraz oblek ako každodenná záležitosť a cítim sa v ňom ako vo svojej koži. Je to pre mňa aj pohodlné, aj keď mnohým sa to nezdá." Viacerí ľudia sa ho pýtajú, či ho kravata alebo golier neškrtí, ale on vraví, že všetko záleží od typu košele.

Jednoducho odlišný...

Názory okolia na náš vkus vedia byť nevyspytateľné! Reakcie na Braňov štýl „a lá 30. roky" sú pozitívne, neutrálne, ale aj negatívne. Pozitívne napríklad v tom, ako ho učitelia na škole v Žiline obdivovali, lebo dokázal ísť proti prúdu. Jedna pani ho raz zastavila a povedala: „Keď ťa vidím, som nesmierne šťastná, cítim sa o niekoľko rokov mladšia."

Čo skrýva šatník

„Od mamy som dostal v treťom ročníku červené menčestráky. Neboli škaredé, ale spolužiaci sa mi smiali, že vyzerám ako Santa Claus." S úsmevom spomína Braňo na darček od mamy. Ak by ste sa prehrabali v jeho šatníku, objavili by ste obleky, a to hneď v šiestich farbách, bohatú zbierku sedemnástich motýlikov, viazanky v rôznych štýloch, košele, vesty, manžetové gombíky, vytúžené vreckové hodinky, klobúk, elegantnú paličku. Jeho veľkým snom je však vlastniť frak!

Žena a poézia

Braňo vníma eleganciu ako istý druh ženskosti. Ako sám vraví, nemusí byť blondína ani tmavovláska. Ženu si všimne, keď je elegantne oblečená, ak má sukňu a blúzku. Záleží tiež na vnútorných vlastnostiach a charizme. „Žena nemusí byť kráska, ale musí mi byť duševne sympatická..." Napokon, viac o ňom prezradia jeho poetické riadky, ktoré si budete môcť prečítať už čoskoro!

TEXT : Júlia Ščepáková, Katarína Kočanová
FOTO: Monika Viňanská

Víla spoločenského správania v akcii

Kde bolo tam bolo, raz sa Víla Spoločka na svojej prechádzke medzi Neptúnom a Plutom zatúlala za tajomný hviezdny roh. Uvidela planétu v tvare jablka. Zo zvedavosti na ňu zaklopala a vošla dnu. Na ohnivočervenom kresle sedel maličký mužíček. Vedľa neho na stolčeku rozvoniavali kvety. Do miestnosti vošla jeho žena a povedala víle: „Je neslušné klopať, ako ste si to mohli dovoliť." Víla neverila vlastným ušiam. „Tie kvety, čo si mi dala, smrdia, neďakujem ti za ne," povedal o chvíľu mužíček ženuške. „Ja som víla Spoločka, víla spoločenského správania, je mojím poslaním naučiť tieto tvory správať sa slušne," pomyslela si. Zamávala nad nimi čarovnou paličkou, otvorila Knihu spoločenského správania a začala čítať.

„Muž sa prvý zdraví žene, mladší staršiemu a podriadený nadriadenému. Pri vstupe do divadla, kina či kaviarne by mal muž vstupovať prvý a dáme podržať dvere. Pozor na schody! Nahor kráča prvá žena, aby ju muž mohol zachytiť, keď sa potkne. Nadol však ide ako prvý muž. K žene má byť mierne pootočený, aby jej mohol poskytnúť oporu." „A aké pravidlá platia pri dopravných prostriedkoch?" zvedavo sa opýtal mužíček. Spoločka sa pousmiala a vysvetľovala ďalej: „Keďže je vlak neznáme miesto, z bezpečnostných dôvodov do vlaku nastupuje prvý muž. Hľadá pre dámu voľné miesto a pomôže jej s batožinou. Avšak pri nastupovaní do električky či autobusu má prednosť žena. Muž kráča za ňou, aby jej mohol pomôcť, ak je to potrebné. Pri vystupovaní z autobusu, vlaku či električky je to podobné ako pri schádzaní zo schodov v kaviarni. Schádza najskôr pán, aby svojej partnerke mohol byť oporou." „A čo s takými výťahmi?" vyzvedala aj manželka. „Nastupovať by mal prvý muž, no pri vystupovaní má prednosť dáma," odvetila Spoločka.

Takto víla Spoločka učila Popletčanov spoločenskému správaniu ďalšie štyri hviezdne hodiny! A odvtedy, keď mužíček dával kvety svojej žene, s ľahkosťou zavtipkovala: „Neďakujem ti, lebo smrdia!"

TEXT: Katarína Kočanová
ZDROJ: markiza.sk

O kvádroch

Napriek mnohým nedostatkom kdekoľvek naokolo, chcem svedčiť! O čom? O veľkej Pravde, ktorú nachádzam v prostredí, v ktorom žijem každý jeden deň. Chcem svedčiť o Láske, ktorú nie je možné nepocítiť, len ju treba chcieť hľadať a nachádzať. O Viere, ktorá rastie v srdciach mnohých mladých ľudí nachádzajúcich samých seba.

Pamätám si to obdobie, keď sa začínal môj prvý akademický rok. Vystúpila som z vlaku v ružomberskej hlavnej stanici, keď som nafučane a ironicky skonštatovala: „Tak a som v New Yorku!" Naštvaná na celý svet, že som začínala študovať práve „tu". Zranená rodinou, od ktorej som dovtedy nikdy nepocítila skutočnú dôveru ani podporu, a tak som sa musela rozhodovať vždy sama. Nevediac, do čoho sa to vlastne púšťam, kráčala som... chtiac-nechtiac, do „našich" univerzitných priestorov. Živo si spomínam, keď ma spolubývajúce, ľudia ktorých som poznala veľmi krátky čas, niekoľkokrát volali na mládežnícku svätú omšu. V duchu som sa pýtala samej seba, z akého dôvodu sa mi pletú do života a zakaždým som ich pozvanie stroho odmietla. Trvalo to hádam aj celý polrok, kým sa moje zatrpknuté vnútro pohlo a roztopilo sa ľadové srdce. Bolo to v jeden pondelňajší večer, keď som sa sama rozhodla vstúpiť do chrámu, v ktorom sa stretávali všetci „duchom mladí". Pevne presvedčení jasali a ja som sa nezmohla na nič iné, iba na trpký plač. A vtedy na kolenách, po veľmi dlhom čase, začala som sa Boha spytovať: „Prečo..?"

Odvtedy, čo som oduto vystupovala z vlaku a začínala žiť život vysokoškoláka, prešlo už zopár rokov a za ten čas som stihla Tomu hore položiť množstvo otázok. Na niektoré z nich som odpoveď nedostala, no na mnoho z nich áno. Je možné, že keď dnes niekoho zo svojho okolia pozývam na mládežnícku svätú omšu, pýta sa samého seba, prečo sa mu pletiem do života. Nepochybujem však o tom, že skôr či neskôr jeho srdce zmäkne a on sa konečne začne pýtať nie seba, ale Boha...

Patrón kňazov, svätec Ján Mária Vianney, mal pravdu, keď vyriekol: „Dobrý Boh nás umiestni v živote tak, ako architekt kvádre na stavbe. Každého na miesto, ktoré mu patrí." Stále viac si totiž uvedomujem svoju pozdĺžnosť voči Nemu. A za čo? Denne som svedkom Pravdy, ktorou je, že v každom človeku možno nájsť dobrotu. Som svedkom Lásky, ktorá sa nachádza naozaj kdekoľvek, stačí mať otvorené srdce. A napokon, som svedkom obrovskej Viery, ktorá roztápa srdcia tých, na ktorých mi tak veľmi záleží.
Rozhodla som sa začať splácať svoj dlh vďakou. Ďakujem za to, že som práve tu, práve teraz, práve s tými, ktorých mi denne posielaš do cesty. Vďaka Ti za to, že môžem svedčiť.

TEXT: Elena Bartošová

márnotratný otec

koľkýkrát som ťa, bože, oklamal?
a ty vždy znovu: mám ťa rád.
no naši doma vravievali,
že boha sa nám treba báť.
a ty ma zatiaľ trestáš láskou.
kto pochopí nás, kamarát?
milovať a nadstavovať líce,
keď košeľu ti berú, kabát dať.
to hovoril si.
dobre viem to.
daj, nech ako ty viem milovať.
pre oči často nevidíme.
nech srdcom dokážem sa pozerať.
kto splatí môj dlh za neveru?
odpusti, bože, mi môj pád.
dnes pochopil som, priateľ judáš,
ako si vedel milovať.
ja dokážem len vždy a znovu,
koľkýkrát to už, ľutovať...

brat šavol

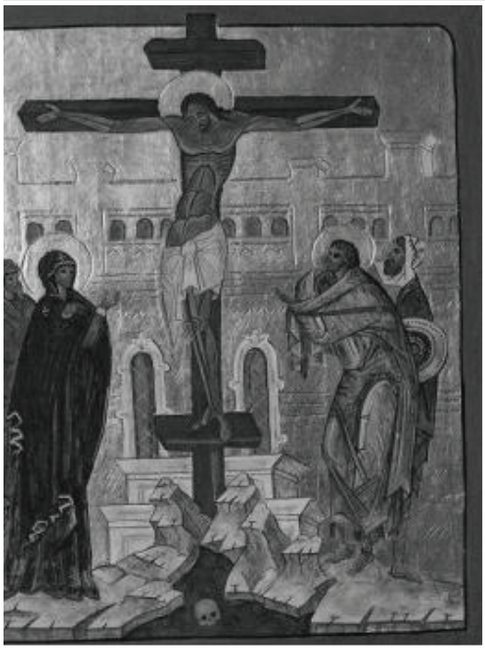

Gréci vs. Rimania

Diétne chápanie pôstu z fádnych časopisov sa vymyká jeho pravému zmyslu. Človek sa cez hriech vzdialil od Boha a pôst je skvelou príležitosťou návratu k pokániu a zmiereniu sa s Ním. Dejiny štyridsaťdňového40-dňového pochádzajú zo 4. storočia, kedy ich odporučil sv. Atanáz. Okrem iných má číslo 40 biblický význam. Ježiš sa postil na púšti 40 dní, rovnako 40 dní bola zem pod vodou počas potopy sveta. Predtým, ako dostal Mojžiš tabule s Desato-rom na hore Sinaj, postil sa 40 dní.

Kým u rímskokatolíkov sa pôst začína Popolcovou stredou (v siedmom týždni pred Veľkou nocou), u gréckokatolíkov sa začína o dva dni skôr. Trvá do piatku pred Lazarovou sobotou. Rozdielom je rátanie pôstnych dní. Gréci nezapočítavajú soboty a nedele, kým Rimania len nedele. Gréckokatolíci mávajú v stredy a piatky Liturgiu vopred posvätených darov. Od zvyčajných liturgií (Liturgia: Jána Zlatoustého a Bazila Veľkého) sa odlišuje tým, že nemá premenenie Eucharistie a má mnoho kajúcnych hlbokých poklôn. Je to Večiereň (večerná bohoslužba, podobne ako Vešpery u rímskokatolíkov) s rozdávaním Eucharistie. U gréckokatolíkov je v prvý deň Štyridsiatnice (Veľkého pôstu) a vo Veľký piatok predpísaná zdržanlivosť od mlieka, mäsa a vajec. Pripúšťa sa dvakrát za deň sa občerstviť a raz sa najesť do sýtosti. Popolcová streda a Veľký piatok sú pre rímskokatolíkov dňami pôstu a zdržanlivosti od mäsa.

„Pretože sme sa nepostili, boli sme z raja vyhnaní, preto sa budeme postiť, aby sme sa mohli do raja vrátiť." sv. Bazil Veľký

TEXT: Mária Drozdová
FOTO: eantik.sk

VEDELI STE O TOM, ŽE...

Archimedov výrok: „Nerušte moje kruhy!“ nemá nič spoločné s olympijskými hrami.

To, že sa „neučíme pre školu, ale pre život,“ povedal Seneca, aby sme sa tešili, že máme výhovorku.

V modrej knihe Informácie o štúdiu nájdete okrem informácií o písaní prác, dôležitých dátumov, plánovačov skúšok aj to, čo by ste možno nečakali a síce praktické informácie zo študentského života (str. 180).

Ako jediný na zemeguli máme v našej krajine Majstrovstvá zemegule v sánkovaní na hocičom a hocikom! Raritou sú aj Majstrovstvá sveta v hode vidlami! Ak by sa tieto dve atrakcie spojili, mohla by vzniknúť úplne nová disciplína, napríklad hod vidlami na pohyblivý terč.

„Myslím, teda som!“ by Descartes určite myslel ironicky, keby bol cez skúškové obdobie zanieteným študentom vysokej školy.

Holubica je vraj symbolom mieru, no nikto netuší prečo. Ak by ste totiž zatvorili dva holuby do jednej miestnosti, začali by okamžite bojovať na život a na smrť!

Mesto Londýn malo ako prvé na svete viac ako milión obyvateľov! Opakom je napríklad mesto Hum na Istrii, ktoré je s osemnástimi obyvateľmi najmenšie mesto na svete.

Milí fajčiari si svoje chute počas štúdia budú môcť vychutnávať estetickejšie. Prispel k tomu nainštalovaný mini smetiak umiestnený za plotom v západnej časti objektu našej fakulty.

Štrasburg je mesto nachádzajúce sa na východe Francúzska. V žiadnom prípade to nie je okrajová časť Berlína.

Elektrické kreslo vynašiel zubár Algred P. Soutwick! Bolo by zaujímavé zistiť koľko mal pacientov pred a po vynáleze...

Vrch, ktorý sa skláňa nad našou Alma mater, sa nazýva Čebrať.

„Kocky sú hodené!“ je Caesarov známy výrok. Nikto však nevie, čo ďalej s figúrkami.

A viete o tom, že čítate študentský časopis Zumag?! :)

Fakt, že býk reaguje na červenú farbu, je absolútny mýtus. Býky sú farboslepé a jediné na čo reagujú, je rýchly pohyb. Pre ilustráciu skúste v nejakom hypermarkete nezaplatiť a uvidíte, že aj keď nebudete v červenom, reakcia na rýchly pohyb sa dostaví ešte rýchlejšie.

Mona Lisa je na slávnom da Vinciho obraze namaľovaná bez akéhokoľvek ochlpenia na tvári: bez obočia a dokonca i bez mihalníc.

Ak na Aljaške zastrelíte medveďa, nič sa nedeje. Ak ho však zobudíte fotografovaním (v prípade že to prežijete), dopúšťate sa kriminálneho zločinu.

NÁMET: Erika Zaťkovičová
KOMIKS: Ivana Chmúrová

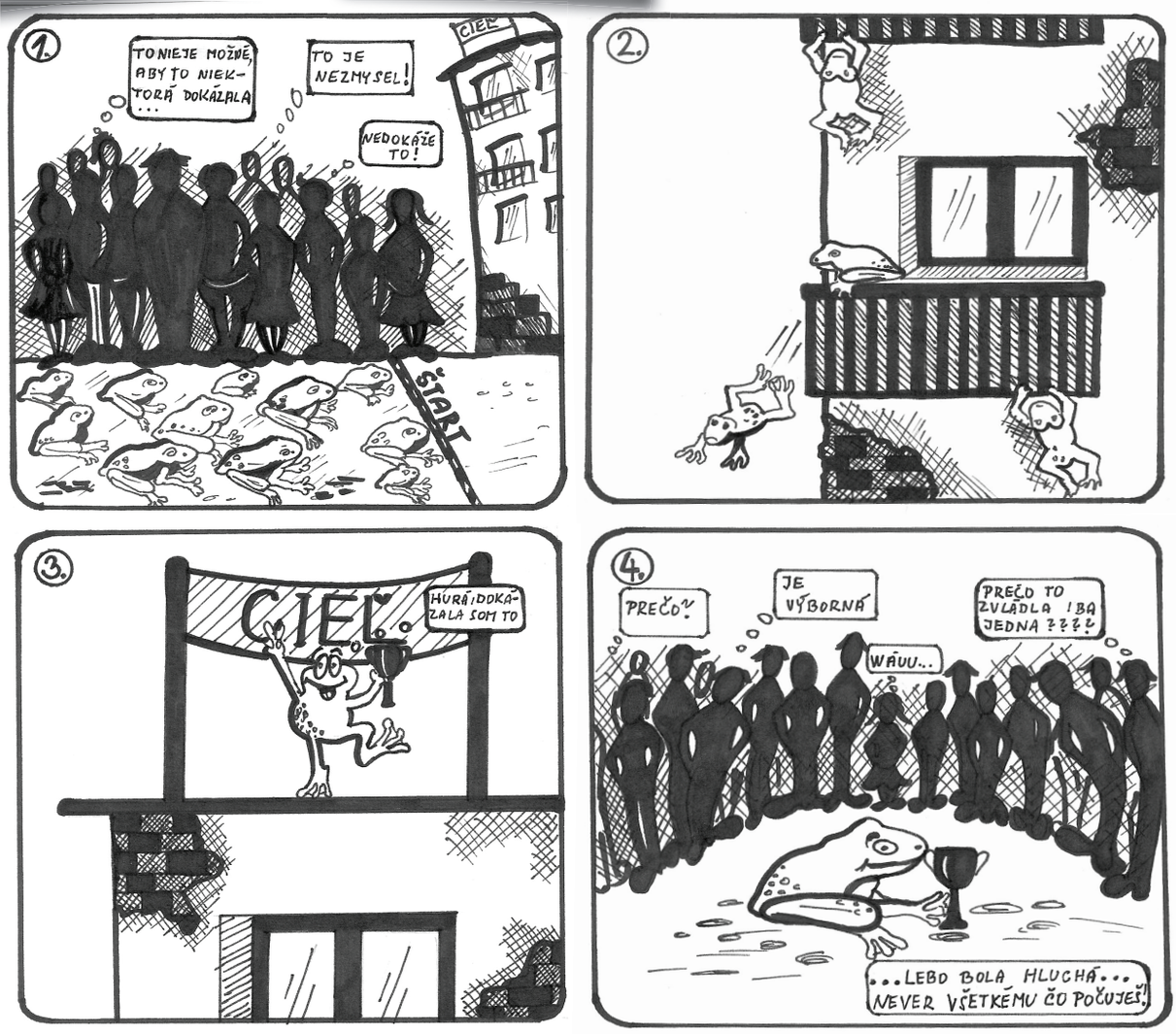

(Ne)popularita Zeleného trpaslíka

Približne pred pol rokom v diskusnej relácii Štefana Hríba Lampa prezentoval Richard Sulík názor, že bez populizmu sa nová strana nemôže dostať do parlamentu. Je pozoruhodné, že vo svedectve politického zelenáča nebola ani kvapka populizmu.

Predvolebný program jeho strany, nesúci názov 120 nápadov pre lepší život na Slovensku, je najmä marketingový ťah. Reálnosť sľubov by najlepšie overila možnosť Richarda Sulíka podieľať sa na politickej moci. Najefektívnejšie účasťou jeho strany Sloboda a Solidarita v povolebnej koalícii. Spoluprácu so Smerom-SD však Sulík vylúčil.

Každému sa ľahko hovorí o tom, čo by urobil, keby mal príležitosť. Najmä ak predpokladá, že žiadna nebude. Môžeme pripustiť, že ten-ktorý návrh sulíkovcov by mohol v parlamente prejsť aj napriek tomu, že SaS bude v opozícii. Spoločensky závažnejšie právne normy, akou je napríklad ozajstná reforma odvodov, sa z opozičných kresiel určite presadiť nepodarí.

Menej pravdepodobnou cestou je vytvorenie koalície s tým, ktorý nikoho zo spolupráce nevylučuje, ale má v nej už viac-menej jasno. Červený obor vysoké etické nároky na politických partnerov neuplatňuje. Zelený trpaslík by tak dostal ďalšiu príležitosť stať sa „férovým hráčom“. Rovnako, ako keď odskakoval od spolupráce s SDKÚ. Z jeho úsporne pootvorených úst by tentoraz mohlo vyjsť, že sa nečakane zmenili okolnosti a on sa musel prispôsobiť, ináč by žiadne reformy nepresadil.

Je takmer isté, že strana zelených trpaslíkov sa dostane do parlamentu. Je chvályhodné, že má vo svojom programe aj konkrétne návrhy, ktoré by umným zavedením mohli znamenať aj zmenu k lepšiemu. Tým sa bilbordoví zelenoodenci zreteľne odlišujú od programových vyhlásení viacerých straníkov z pestrofarebnej politickej palety. Hodili rukavicu. Je otázne, či hrach na stene bude ich oponentom stáť za povšimnutie.

Problémom je spôsob, akým sa Sulík usiluje o moc. Na jednej strane sú návrhy zelených piadimužíkov, ktoré sú v prípade odmietnutia spolupráce s Ficom iba obyčajným populizmom. Z druhej strany môže ísť o klamanie a zavádzanie ako pracovnú metódu. Zelený trpaslík má vysoké ambície. Nie je vylúčené, že sa v dohľadnej dobe nestane druhou najvplyvnejšou postavičkou v rozprávkovej krajine. Ešte sa nevie, akú bytosť bude potom predstavovať. Je dosť možné, že leva aj líšku súčasne.

TEXT: Ján Debnár

Unikát?

Najväčší vynález, aký kedy ľudstvo vymyslelo, nebol penicilín, ale minisukňa. V minulosti bolo barbarstvo zakrývať niečo tak krásne ako ženské stehná a zadok a nedať im možnosť „dýchať“. Celé stáročia sa museli chúdence skrývať. Ani voliť sme im nedopriali. Že nás hanba nefacká. Nie drahí priatelia, nepociťujem momentálne žiadnu úchylku uspokojiť svoje sexuálne napätie, len vám chcem vysvetliť, ako ide k sebe sex a volant. Príklad?

Na okraji cesty pred priechodom pre chodcov stojí postarší pán a v ruke sa mu chveje palička. Spotené čelo signalizuje, že pri každom zatrúbení mu srdce vynechá jeden úder. Medzitým na ceste zúri premávka v plnom prúde. Všetci vodiči na neho (volajme ho Jozef) zazerajú, poklepkávajú si po čele a vždy sa uškrnú, keď prejdú po kaluži, ktorá je neďaleko. Nikto nezastaví a minúty bežia.

Na druhú stranu cesty prichádza mladá blondínka (dvakrát rozvedená, rodená Kopecká) „vkusne“ oblečená. Výstrih, krvavo červený rúž, čipkované silonky a kratučká minisukňa. Postaví sa na kraj cesty tak, aby ju bolo vidieť z každého uhla a...

Maďarský vodič kamiónu šliape na brzdy. Sto tonové monštrum fučí, škrípe, nechce zastaviť, ale nakoniec sa poddáva. Z druhej strany Slovák so svojou škodovkou skoro chytá „hodiny“ len preto, aby zastavil. Za nimi sa tvoria kolóny. Čas sa zastavuje. Naša pani Kopecká na vysokých opätkoch si prejde v pokoji cez cestu ako Mojžiš, keď prechádzal suchou nohou cez Červené more. Spoza skiel vidno len vypučené oči a uslintané ústa.

Dôchodcovi Jozefovi krv, neuróny a vzkypená žlč navrú veľkú žilu na čele. Modrú opravársku čiapku si len nechápavo zasunie hlbšie do tyla. Chce urobiť krok, ale v tom si uvedomí, že cesta je opäť plná áut. A teraz skúste niekoho presvedčiť, že nie sme pokrytci. Slovák, či Maďar, všetci chlapi sú prasce. Obzvlášť vodiči.

TEXT: Matej Baránek

Nie sme novinári, ale prostitútky

Keď portál pluska.sk uverejnil video s opitým Jánom Slotom, naše pohľady sa upriamili len na skutočnosť, že sa predseda SNS opäť raz ukázal ako hlupák. Bavili sme sa na tom, ako odpovedal, ako pózoval, ako posielal svojich spolupracovníkov preč, pretože sa chce ešte fotiť. A nakoniec, ako ukázal, že národ, aj keď značne obmedzený, sa dokáže vzoprieť novinárskej nadvláde. A my sme si po prvotnom záchvate smiechu vzali do rúk temperové farby, naniesli sme si hrubú vrstvu mazľavej hmoty na tvár, aby nás uchránila pred pálčivými výčitkami a pri pohľade na novovyrobenú masku sme sa usmiali na svoj odraz v zrkadle. Kto sme?

Avšak je tu aj druhá strana. A to, že novinári stáli pred Slotom so skutočnou tvárou a bez masky. Stáli tam a nezmohli sa na nič. Len trápne prešľapovali z nohy na nohu, keď sa im Slota smial. A potom v poslednom kŕči strachu pred odhalením, vykríkli: „Sme novinári." Stáli tam, oproti vlastnému odrazu, oproti odrazu slovenského novinárstva a „mienkotvorných denníkov", oproti tej senzácii, ktorú hľadali. Kto sme?

A úbohé poznámky, ktoré konštatovali novinári o krásnych Slotových topánkach a o spoločných fotkách s Martou Damborskou, boli otrasné. Pripomínalo to, ako veľmi má slovenský novinár blízko k prostitútke a ako ďaleko k skutočnému novinárovi. Okrem toho, že ani na jedno povolanie nie je potrebná škola, majú spoločné práve líškanie. Jedni, aby získali (aj za cenu vlastného zhodenia) a predali svoju pravdu v podobe informácií, na ktorých konci je buď potupa, výsmech alebo uznanie. Druhí, v podobe

vlastného tela a potešenia, na konci ktorých je v horšom prípade AIDS, v lepšom syfilis. Avšak tí druhí vedia, kto sú. Ale kto sme my?

Opitý Slota v parlamente má dve zarážajúce roviny. Po prvé ukazuje stav slovenskej žurnalistiky. Nielen bulváru, ale najmä denníka Sme, ktorý sa zmohol len na konštatovanie, že Slota bol „spoločensky unavený". Ale úprimne, čo viac aj mohol? Avšak držať stranu novinárom, ktorí zlyhali, a tým si zakrývať tvár a zároveň sa stavať do úlohy mienkotvorcu, je skutočne „nadštandardné". Po druhé tackajúci Slota nám nastavil zrkadlo, aby sme sa konečne zobudili, pretože na Slovensku nie je žiaden novinár, len mnoho ľahkých žien. Aby sa to raz zmenilo, je potrebné poznať odpoveď na otázky, mať vedomosti a hlavne súvislosti. Priznať si, že sme tí, ktorí sú v tejto chvíli neschopní, trápni a hlúpi. Kto sme, my prostitútky? A kto som ja, „novinár"?

TEXT: Matej Baránek
FOTO: sme.sk

Tam, kde „pravda" neumiera

„Pravdu dnes môžete povedať iba z basy," tvrdia autodopravcovia, ktorí koncom februára protestovali v centre Bratislavy proti politike súčasnej vlády. Musím s nimi nesúhlasiť, i keď nie veľmi nadšene. Pravdu je možné povedať, avšak odozva na ňu je ako kopa hnoja vysypaná pred Úradom vlády. Smiešna a bez veľkých následkov. Škoda! Volebný program Smeru začínal krásnymi slovami: „Trpezlivo a razantne odhaľovať a postihovať prípady ekonomickej kriminality a politickej korupcie, aby sa ľuďom vrátila dôvera v spravodlivosť a rovnosť pred zákonom."

Tak, ako začínal, aj skončil – len slovami. Podľa Svetového ekonomického fóra sa Slovensko za posledné tri roky posunulo v prieskume vládnej korupcie o 51 stupienkov nižšie. Teraz je už jasné, čo bolo cieľom všetkých zákonov, ktoré sa počas tejto vlády ratifikovali. Zaradiť sa medzi najskorumpovanejšie štáty sveta. Bravo, úloha splnená. Sme jednoducho bombový štát. V Írsku to zistili už skôr a z výsledku prieskumu sa to dozvedel aj zbytok sveta. Korupcie, škandály, kauzy, klamstvá. Ide o dokonalú vizitku rýchlopečených milionárov. V nedávnom prieskume sa ukázalo, že Slováci za najvážnejšiu kauzu súčasnej vlády považujú výbušninu letiacu do Írska. Ďalšie priečky obsadili kauzy ako nástenkový tender a predané emisie, okolo ktorých sa narobilo toľko hmly ako v parnej saune.

Dúfajme len, že o vládnom lupe a lžiach nevie Jánošík. Inak by sa Slovensko otriasalo v zemetraseniach spôsobených jeho záhrobným, spravodlivo burácajúcim hnevom. Je smutné, že vieme o prešľapoch vlády, ktorých je toľko ako vody v odpadovom kanáli, no nedokážeme proti nim bojovať. Naše pokusy o protest sú považované len za ponosy malého rozmaznaného decka. A najsmutnejšie na tom je, že tí, ktorí považujú pravdu za niečo, čo je v budúcnosti nepoužiteľné, sa dostanú opäť do vlády.

TEXT: Michaela Kušnírová

Z Druhej Strany
www.zdruhejstrany.sk | KOMENTÁRE | NÁZORY | ROZHOVORY | POSTREHY